

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 28-ГО МАРТА 1912. ЧИСЛО 13. VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MARCH 28. 1912. No. 13.

Новинки.

Російщенє селян. Читаємо в „Ділї": До численних способів російщеня наших численних мас русофілами прибув ще один: згадане вже нами „театральне" підприємство русофільського студента Василя Галушки. Він, як відомо, зорґанізував сільську театральну дружину і поїхав з нею до Петербурга, щоби там давати вистави „Капраля Тимка", „Підгірян" і „Не ходи, Грицю". Тепер виходять на верх цікаві подробиці сего підприємства. Отже передовсім Галушка вивіз своїх акторів, переважно молодих хлопців і дівчат, без відома їх батьків і опікунів. Вербуючи охочих, заявляв, що анґажує їх до руського театру у Львові, субвенціонованого краєвим виділом. Зербовані з'їхали ся до Львова з ріжних сторін і тут відбували проби, а потім Галушка повіз їх до Петербурга. Батьки вивезених, довідавшись, що їх діти поїхали до Росії, зробили до прокураториї у Львові карне донесенє на Галушку і тепер проти нього веде ся в сій справі карне доходженє. В сім слідстві виявила ся подробиця, яка вказує на те, що **підприємство Галушки користувало ся визначною помочию російських властий.** Галушка побоював ся правдоподібно пашпортових чи инших трудностий при перевозї своєї дружини за російську границю. І мав впрочім слушність, бо граничні австрійські власти були би звернули увагу на переїзд ґрупи 30 осіб, молодих хлопців і дївчат та з огляду на брак дозволу батьків могли ударемнити цілу справу. Тож Галушка порадив собі инакше. Цілу дружину довіз до зелїзничого перестанку в Супні, де нема зелїзничого урядника, а звідси фірами перевіз разом з ґардеробою через границю. Перевозив якийсь Микола Барановський через т. зв. „Красовський пост", а російська сторожа не тільки не задержала такої значної ґрупи, якої недобачити було неможливо, але ще відставила їх під своєю опікою до найблизшої стациї російських зелїзниць, звідки Галушка вже цілком безпечно поїхав в Пітер.

Ні в кут ні в двері. Відомий москвофільський посол, Н. Глїбовицький нарікає, в ґазеті „Галичанинъ" що коломийська „Русская Рада" ганьбить „Русское Слово" за те, що воно в оповіданю Наумовича „Два братя", друкованім в „Русскім Слові" пише „ходивъ" замість „ходилъ", „бувъ", „писавъ" і т. д. З „Русскої Ради" перейшов г. Н. Глїбобовицький на видавництва Общ. м. Качковського, що від кількох літ друкують ся чистою російською мовою, або в найлїпшім разї тарабарщиною і пише про них так: „Числячи ся з істнуючим положенем річий, в першій лінїї з уровенем образованя широких мас — о введеню російського літературного язика в сї видання не можна навіть говорити. О тім, що простонародє можна належито просьвітити тільки його рідною мовою (в ориґ. только на его родномъ языкѣ) тільки при помочи уживаного ним живого слова, ледви чи можна переконати теперішних руководителїв Орщ. ім. М. Качковського. Ну і — плаче дальше д-р Глїбовицький — витворилось положенє траґічне в своїх наслїдках, які й не дадуть на себе довго ждати. Хто тільки жиє серед народа, хто напружує свій мозок на те, щоби належито оцінити і зважити питаня його житя, сей не може не бачити, що, дякуючи заскорузлим доктринерським пробам і експериментам, близький день, коли простонародє не десятками а сотнями стане валити в ряди „українофілів". Розпука, тай годї! Виходить, що таки треба вертати до язика „пастухов і свинопасов", аби „русская" ідея не збанкротувала зовсїм. Але в такім раз що буде з „літературним" язиком і тим нещасним единством?

На господарську практику до Чехії вислав Головний Виїд „Сільського Господаря" 33 господарських синів. Се вже другий раз висилає С. Г. молодих наших господарів на практичну науку господарства в чеських господарів. О місця для практикантів старає ся чеська рада культури краєвої, на жаль однак найшло ся лише 30 чеських рільників, молочарів та виноградарів, які жертвували в себе місця для наших людий. Через те на сто кільканайцять зголошень міг узглядити С. Г. лише 33, однак є надія, що ще в найближшій будучности знайде ся декілька місць. Практика буде тревати через весну, літо аж до осени, а деякі з охочих будуть могли лишитись і на довше.

Задовженє недвижимої власности в Галичині виносило після урядових виказів загалом 276,561.979 кор., а рівночасно сплачено довгу 135,834.862 кор.. отже фактичне задовженє виносило 140,780.069 кор. З того припадає на хлопську посїлість 61 міліонів, на дідичівську посїлість 25 міліонів, а на мійські ґрунти і доми 54.5 міл. корон.

Батько убив сина. В Збаражи убив свого 10-лїтного сина знаний на збаразькім бруку волоцюга, Дмитро Форш. Форш дитиною ні трохи не журив ся; хлопчина ріс отже самопас і ступаючи в слїди батька, волочив ся по містї, злодійкуючи, де дало ся. Треба отже було його позбути ся і громада видалила старого Форша до Романового Села, звідки він був родом і куди тепер мусїв „через сина" забирати ся. За те почав його катувати, та побив до смерти.

Напад салдатів на великого князя. З Петербурга доносять, що пяні салдати задержали на вулиці автомобіль вел. князя Олега, сина великого князя Константина Константиновича. Жовнїрів сих післано по відобранє 20.000 рублїв з державної каси. При касї мусїли довго ждати, пішли отже випити, упили ся і вертаючи, стрінули автомобіль великого князя, задержали його та баґнетами подїравили дах. Розуміє ся, не знали з ким мають до дїла. Всїх салдатів арештовано.

Процес за 8 копійок. В першім департаментї петербурського сенату рішало ся цікавий спір з міністром внутрішних справ із-за вісьмох копійок. Торговельний дім Мамонтова в Москві налїпив на переписний листок до клієнта, звіщаючий про одержанє 143 рублїв, 5-копійкову „гербовую марку" (стемпель). Почтовий уряд виходячи з заложеня, що на переписних листках не вільно налїпляти инших паперів, звелїв собі доплатити подвійну належитість 8 копійок. На жалобу фірми міністер внутрішних справ відмовив звороту сеї оплати. Фірма подала жалобу до сенату, де одноголосно рішено справу на користь фірми. Так само рішив і повний сенат і фірма одержить назад своїх 8 копійок.

Злочинна драма. В малім селї недалеко Айткунена замордувала мати з помочию дочки власного сина, не знаючи, кого убиває. Перед 10 роками виеміґрував до Америки молодий Лотиш, якому в новій вітчині повело ся дійти до майна. По якімсь часї вернув він до краю, щоби помагати родичам в борбі о шматок хлїба. Вже вріднім селї задержав ся він в коршмі, щоби довідати ся, що діє ся з ріднею. Коршмар не пізнав його. Се насунуло йому гадку зробленя несподїванки родичам. Запукав до хати родичів, а видячи, що не пізнають його, удавав чужого. Батька не було в дома. В розмові з матерію і ріднею показував, як богато привіз з собою гроший. В души матери зродила ся пекольна думка, убити подорожного. Думкою подїлила ся вона з дочкою і мужем, який небавком прийшов і рівнож не пізнав сина. Бажанє богацтва зєдинило цїлу рідню. Батько пішов до коршми. Мати з дочкою мали виконати пекольний намір. В коршмі довідав ся батько, хто се той богатий подорожний. Побіг чим скорше до дому, однак син лежав вже з розчвертованою молотом головою. — Цїлу рідню арештовано. Мати збожеволїла з розпуки.

Важний винахід. З Берлїна доносять, що два професори тамошної ветеринарійної академії, Найбурґ і Цеспарі винайшли хемічний середник до усуваня з тїла всяких чираків. Є се сполука тяжких металїв з ріжними кислотами, котрі встрикнені до крови усувають чираки. Проби, роблені на зьвірятах, дали сьвітлий успіх.

Знов штучне золото. З Парижа доносять телеґрами, що тамошному хемікови Карольови Верлєйови удало ся відкрити хемічний спосіб фабрикациї золота і плятини. Мимо скептичних поглядів учених Верлєй стоїть при своїм. Обчислив навіть кошти продукциї. 1 клґ. штучного золота є 5.6 разів дешевший як природне золото, бо його продукция має коштувати 500 фр. проти цїни 2.800 фр. за 1 клґ. природного золота. Денно Верлєй, як сам запевняє, виробляє 20 до 30 ґрамів свого золота. Верлєй, сьвідомий перевороту, який його відкритє викликало би в суспільнім житю, має намір переговорювати з французьким правительством в цїли продажі свого відкритя для змонополїзованя продукциї державою.

Гофріхтерова розводить ся з мужем. Жінка надпор. Гофріхтера, що перед кількома роками хотїв затроєними таблєтками отруїти кількох офіцирів, з котрих один погиб, та якого засуджено за се на 20 лїт вязниці, внесла до суду позов о розвід з своїм мужем. В мотивах позву Гофріхтерова каже, що Гофріхтер і її ошукував і що вона чує до нього невідпорну відразу.

Нарід без злочинців. Ісляндці є народом, серед якого майже не чутно про ніякі злочини. Статистично виказано, що на Ісляндії від року 1828 до 1892, отже протягом 64 років не лучило ся убийство, ні инший злочин. Зовсїм проте зрозуміло, що нема там тюрем, а на цїлий край є всего 2 жандармів.

Затьмінє сонця. Дня 17-го цьвітня має бути затьмінє сонця. Середуща лїнія сего затьміня розпочинає ся в північній части північної Америки і через Венецуелю, Ґуяну і Атлянтийський Океан доходить аж до північно-західної Еспанії, звідки перебігає північну Францію і північно-західну Німеччину та сягає аж в глубину Росії. В середущій Европі услівя обсервациї будуть дуже добрі, бо затьмінє припаде тут коло полудня. Характеристичною подробицею ожиданого затьміня є се, що позірний промір місяця (якого затьмінє припадає 1. цьвітня) буде рівнати ся позірному промірови сонця, так що не відомо досї, чи затьмінє буде повне, чи частинне.

Коротка відповідь. В одній німецькій парохії заведено в церкві електричне осьвітленє, яке по якімсь часї почало псуватись. Паламар звернув ся до інсталяційної фірми з жаданєм прислання монтера, але сей не спішив ся якось з приїздом. Вкінци зіритований паламар зателєґрафував в словах вельми острих, а на се одержав телєґрафічну відповідь такого змісту: „Біблїя... розділ 10, стих 5". Не було иншої ради, лише піти за сею вказівкою і паламар, отворивши вказане місце, прочитав: „І ось явить ся в великодушности, і терпінє та плач в радість перемінять ся. Тому майте ваші лямпи в поготові, бо він вже в дорозї". І дійсно небавом надїхав монтер і довів все до ладу.

Дослїди серед індійських племен полудневої Америки, ведені швайцарським етнольоґом д-ром Кох-Ґрінберґом, проф. фрибурського університету поступили в останних часах значно наперед. В половині липця м. р. находила ся виправа на пограничній области межи Бразилїєю, Венецуелїєю а Ґуаяною анґлїйською, а відтак перейшла просторі степи і величаві узгіря, а переступивши водний діл поміж ріками Амазонкою і Оріноко, посунула ся на північ аж до пасма піскових гір Рорийма. Дотеперішним вислїдом виправи є, як доносить сам її вожд, картоґрафічні знимки, студиї над обичаями і мовою місцевих племен, серед котрих находять ся такі, що ще нїколи не стрічали ся з білими, кількасот фотоґрафічних знимок, 49 фоноґрафічних народних пісень і 2.000 метрів кінематоґрафічного фільму. Дальшою задачею виправи буде, розслїдити жерела Оріноко, що є одним з найголовнїйших ґеоґрафічних проблємів полудневої Америки.

ДОПИСИ.

[illegible]

[illegible] о год. 8.15 виступив [illegible] ансонійський дяко-учитель, п. В. Каськів і пояснив зібравшим ся ціль і значінє того представленя. Потім відсьпівав славний ансонійський хор під диріґентурою п. В. Каськова пісню „Дайте руки юні други“. Опісля підняв ся занавіс і зачалось представленє. Не буду тут описувати гру всіх аматорів, щоб місця дуже не забирати, а згадаю лиш про ролю Василя Коваля, котру віддав п. С. Натуркач як не мож ліпше. Се не на сцені, але був таки справжній, живий батько. І за кождою його появою на сцені публика надгорожувала його грімкими оплесками. Так само відограла вдачно свою ролю Ярини, Анна Стечевич. Знаменито вивязав ся зі своєї задачі атамана Стефана, Стефан Дедів. Не менче і всі другі аматори вивязали ся зі своїх роль знаменито.

Передовсім треба тут піднести великі заслугу режісера, п. О. Маціка, що не пожалував, ні труду, ні коштів, а зумів так гарно вишколити аматорів в так короткім часі. По кождій скінченій дії сьпівав прекрасні соля п. В. Каськів. По закінченю остатної дії відсьпівав згаданий хор народний гимн: „Ще не вмерла“ і кілька инших пісень. Потім кошовий подякував всім зібраним, за участь в тім представленю, та заохочував всіх Українців гуртувати ся під один Русько-Український прапор, „Січ“! На жаль мушу також згадати і за недбалість більшого числа ню-гевенських Русинів, що жалуючи трошка труду в так малім числі прибули на той вечерок, воліючи пересиджувати при келішку. На честь заслугує ансонійська „Січ“, що під проводом кошового, п. Н. Навроцького, явилась в поважнім числі на тім представленю. Не годить ся оминути також заслуг п. С. Натуркача, кошового й орґанізатора Січи, який в так короткім часі потрафив злучити ню-гевенських Русинів в так славне Тов. „Січ“. Честь і слава таким народним робітникам, а ганьба такій людині, що власне гніздо каляє. До Вас кличу, Товариші ню-гевенські! Трудіть ся і дальше так, як трудитесь до тепер, і своєю працею спричиніть, щоб прокинулись зі сну вікового ті всі, що колодами зігнилими до тепер ще валяють ся на тій вольній земли.

Гуртуйте ся у Січ і в читальні а там пізнаєте і довідаєте ся, що Ви? звідки Ви? і чиї Ви діти?

Гість з Дерби.

З Ambridge, Pa.

Дня 10. марця с. р. відбув ся у нас мітінґ Братства сьв. О. Николая відділ 276 Р. Н. Союза в церковній гали. На превеликий жаль відбув ся той мітінґ на спосіб галицький, бо декотрі члени Бр., поінформовані фальшиво нашим сьвящеником почали викрикувати на мітінґу, намагаючи ся розбити Братство. Почало ся з того. Оден член вніс, щоби з братської каси дати на церков $35.00. Се внесене члени відкинули. Тогди невдоволені з того члени почали кричати, що мусить кождий член дати доляра за то, що в церковній гали відбувають ся мітінґи. Коли предсідатель візвав сих членів, щоби були тихо і щоб справ таких, котрі не належать до Братства не предкладали, та що Братство пла[illegible] за галю, отже члени зовсім не [illegible]ребують доплачувати по долярови, [illegible]рикуни, учувши таку відповідь, по[illegible] викрикувати: „Ви злодії неправ[illegible]рядуєте! і т. д. Коли їх вдруге [illegible]сідатель напімнув, що за фаль[illegible] закидуванє злодійства можуть [illegible] виключені з Братства і Р. Н. С. [illegible]и кому діє ся кривда, то такий [illegible] писати скаргу до Головного уряду Р. Н. С., тоді оден член почав кричати, що „головний уряд такий самий як ви“, і став грозити, що виступить з орґанізації, „бо тут всьо шахрайство“. І таки зараз почав намовляти членів, щоби виступали з Р. Н. С., бо каже: „наші єгомость заложать „Християнську любов“ і там що будемо мати, то всьо дамо на церков, бо то буде церковна орґанізація“. Що сей член се зробив не зі своєї голови, лиш за чиєюсь намовою, се більше як певно. А треба зазначити, що вже від якогось часу веде ся у нас завзята аґітація проти нашої орґанізації. Не знати, що совість на се скаже, коли вороги розібють наш Союз і не одна вдова на них заплаче, зіставши сама з дітьми, без найменшої опіки? Чи наші неназвані вороги здають собі з того справу? І так воно є у нас: сей, хто з обовязку повинен сіяти лиш любов, сіє ненависть. І тому, Братя, залишім тих янічарів на боці, та тримаймо ся своєї щиро-русько-української орґанізації, котра вже не одним сиротам обтерла сльози, не одній вдові не дала згинути з голоду з дітьми. Тож дорогі Братя, чуйно! Не дайте ся збаламутити, а єслиби вас хто намавляв виступати з Р. Н. С., то дайте йому таку відправу. на яку собі заслугує.

Та і то не лиш наш відділ має такі „троблі“. Ось і другий спіткало се саме. Того самого дня відбував ся мітінґ в церковній гали також і Братства сьв. Апостолів Петра і Павла, В. 47. І коли Братство розпочало мітінґ, нараз несподівано вбіг до галі місцевий сьвященик, о. М. Стернюк і почав кричати, щоб люди забирали ся, бо не платять колєкту, тому не мають права тут находити ся. На се предсідатель Т. Менцінський заявив, що галя є винанята на мітінґи і гроші за се Братство з гори заплатило, отже і має повне право відбувати свої мітінґи без згляду на се, чи поодинокі члени Братства платять колєкту, чи ні. На се сьвященик сказав, що піде за поліцією і вийшов з галі. Мітінґ тимчасом порядочно скінчено і вже члени розійшли ся, як сьвященик привів поліцію. І хотяй Братство заплатило за цілий рік за галю, та хоч поліція нічогоб не могла зробити Братству, то таки чоловіка аж за серце стискає, як подумає над тим, які то настали тепер часи, та що з власної хати нас виганяють. А треба додати, що се Братство подарувало $100 на церков а других $100 позичило і до днесь не відобрало ні гроший ні проценту. І се Братство, хоч заплатило і за галю, то його поліцією виганяє ся. Тож дорогі Братя, лишім для сьвятого спокою церковну галю і пошукаймо собі иншої. А замість сварити ся, нехай кождий постановить собі приєднати хоч одного члена до Р. Н. С і місцевого Братства. Єсли так зробимо то всякий скаже, що ми чеснійші і мудрійші від нашого єгомосця.

Урядник.

З Akron, Ohio.

З усіх плейзів люди подають дописи до часописи, а про Акрон ніхто ще ніколи ані чував. А тимчасом се є місто дуже красне, роботи є тут богато і земля досить добра. Перед двома роками до нас прибуло двох Русинів трохи рухливійших і тепер показує ся, що тут живе богато Русинів; але всі сплять а другі навіть не признають ся, що суть Русинами. А суть навіть і такі, що встидають ся імени Русина і називають себе „Гунґарами“ або „Дзерманами“. Се сором для нас, Братя Русини і Сестри Русинки, аби ми встидали ся свого язика! Але вертаймо до річи. За почином одиниць зголосило ся пару чесних Русинів і заложили Товариство, яке вступило до Р. Н. Союза. Але се лиш одиниці. А ми знаємо, що тут є до яких 400 Русинів. Чи їм не потрібно жадної орґанізації? Чи вони самі хочуть, аби в разї каліцтва протягали о поміч руку, а їх жінки і діти пійшли жебраками і проклинали свого вітця та ще по смерти їх грішні кости нарушували? О, любі Братя і Сестри, вступайте в члени Р. Н. Союза. Дивіть ся по других містах і плейзах, як нарід жиє весело, орґанізує ся, лучить ся. А де злука і єдність, там сила і гаразд. Там мають і свою церковцю і мають читальні і брацтва і стають членами Р. Н. Союза, тай гуртують ся. Отже і ми тут оснували Брацтво, заложимо читальню, а поволи будемо брати ся й до дальшого діла. Дивіть ся, що то значить не належати до ніякої орґанізації. В однім плейзї, недалеко від нас, один молодий Русин, літ 24, рівнож не хотів вступити до жадного товариства. Пив та гуляв, бо мав за що. Раз вийшов на стріту тай стріткара убила його. І не було нікого, щоби його кости позбирати тай похоронити. І прийшло таке, що зібрали шуфлею кости тай у форнес з ними і спалили.

Тому позір, Русини! Приходіть і вступайте в члени Р. Н. Союза, бо не знає ніхто, що кого чекає. Нині жиє а завтра гниє.

Є поміж нами також трохи угорських Русинів. Та вони стали нараз москалями. Платон прислав їм батюшку, тай той переробляє їх на якесь дарославіє. Сором їм, що вирікають ся свого батьківського язика і обряду! Ганьба! Зверніть ся на праву дорогу, якою ішов Ваш дід і прадід та Ваші родичі! І Ви ідіть тою дорогою а кацапство занехайте. Приходіть до нас, гуртуймо ся в одно, бо ми одної неньки діти. Вступайте до Брацтва і до Р. Н. Союза, і встанемо зі сну твердого, та і в нас засвитає і зійде сонце правди в Акроні.

Отафій Перуцький,
Йосиф Борсук.

З Wheeling, W. Va.

І ось зібрала і мене охота написати дещо з нашої місцевости. І у нас, у далекій чужині, далеко від усяких центрів, де гуртують ся наші люди, зібрало ся кільканайцять Русинів, та живуть своїм житєм.

Русини в Wheeling почали оселяти ся перед 10-ма роками. Відорвані від свого кореня, оточені чужинцями, вони легко ополячувались і пропадали для нашого народа. І днесь живе тут около 20 родин Русинів, разом яких 100 дорослих, та всі вони, може з малими виїмками що до національної сьвідомости стоять дуже низько. Одні поженили ся з Польками і сполячились, другі таки так відцурали ся свого.

Не дивниця, що і не беруть ся до ніякого промислу: темні. Є тут в найблизшій околици яких 220 фабрик, робота йде добре, та робітники незле зарабляють; так щож з того? Ніодин Русин не старає ся з заробленого гроша витягнути якийсь хосен. Ніодин Руси не має тут своєї хати, ніодин стору ані иншого бизнесу. Другі народи, хоть поприходили пізнійше, хоть може і з менше вродженими спосібностями, та все таки добивають ся чогось.

З приїздом до Wheeling о. Винкентія Діліаніса трохи відносини поліпшили ся. Він, як бувший заступник ґовернера в стейті Люісіяна, отже тим самим маючий численні знакомства поміж Американцями, вистарав ся хоть о се, що подаровано Русинам около 9 акровий кусень землї посеред міста, в дуже гарнім положеню. Сей кусник лежить серед Wheeling на горбку, зовсім в такім самім положеню як сьвятий Юр у Львові. Всего лиш 3 мінути ходу до стріткари та до найгарнійшого мійського парку, а 15 мінут ходу до дільниці, де мешкають наші Русини. Та і наші деякі Русини за намовою свого сьвященика, відважили ся купити реальности на дуже приступних умовах.

На дарованій площи має станути руська церков під покровом Пр. Діви Марії. Будова її розпічне ся вже в маю сего року і весь кошт має виносити 15.000 долярів. Річ природна, що такої суми місцеві Русини не в силї зложити, бо вони навіть не годні самі удержати тимчасову капличку, відступлену безкористно для Русинів Анґлійцями. І тому то за старанєм о. В. Діліаніса пливуть обильні жертви на будову руської церкви від усіх мешканців міста Wheeling-a, та як сьвідчить залучений витинок часописи „The Wheeling Register“, сума складок на сю ціль виносила дня 17 марта с. р. 1.085.00 дол. Між жертводавцями, поданими поіменно в тій часописи, читає ся самі анґлійські імена.

Так то, за Божою помочию, і в Wheeling починає якось зміняти ся дещо на ліпше.

А.

З Chicago, Ill.

В Чікаґо, Ілл. на Бріджпорті (Bridgeport) основано дня 15-го січня с. р. братство сьв. Василія Великого відділ 214 Руськ. Нар. Союза. Мітінґи свої відбуває се братство в галї Каткевича, Муспрат (Moosprath 3310) в трету неділю кождого місяця. — Знаємо, які труди треба перенести кождому ново-орґанізуючому ся братству.

Передовсім з заснованєм указує ся ціль братства, котра служить і Церкві і Руси. Многі однак не довіряють, гадають, що для яких там почестий орґанізатори завязують братства, не застановляючи ся, що братство становить силу одноцільну, а кождий член вступаючи в члени братства, дбає про будучність своєї жени і дітий.

Нераз свої орґанізатори почують терпке слово, бо недовіряють їм; але коли зайде заволока чужа, що притягає до „Insurance“ — і то підшиває ся лише яко правдивий аґент, зараз сестри і братя складають йому на саме вступне $5.00, з котрими дає драла в безвісти.

Так єще наші люди не можуть пізнати вовка в овечій шкірі.

Прото ЧЧ. Братя і Сестри, горожани Бріджпорту, вступайте цілою лавою до брацтва сьв. Василія Великого, яке належить до Руського Народного Союза — а перестаньте викидати свої гроші заволокам-азентам всяких Insuranc-ів.

Данько Бобель, предс.,
Василь Букрий, кас.,
Василь Дзень, секр.,
Брат *Василь Залізко, з сею відозв*

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

КОЗАЦЬКА ПОМСТА.

Оповіданє з козацької старовини.

(Дальше).

— Від чого-ж тебе знахором та характерником прозвали?

— А от від чого. Я зіля знаю та людям помагаю. Вони часом, як біда притисне, заходять до мене за порадою. До того в мене кіт чорний є, а се вже, кажуть, непремінно чорт. Кота я мушу держати, бо миша усю мізерію би мені рознесла. А чорний кіт лїпший чим білий, бо в ночи його миш не добача.

— Так ти, діду, лишиш у себе мого хлопця?

— А вже-ж, коли казав, то і лишу. Та ти казав мені вчера, що хлопця захопив, щоб пімстити ся за батька. Чи така твоя уся месть буде?

— Ти ще не догадуєш ся? Хочу його виховати на завзятого козака, а відтак його пущу на панів. Подумай: освоєне вовченя на вовків пустити...

— І се мені добре знати. Значить, має вийти козак завзятець. Значить, треба йому змалку отворити очи на ті кривди, яких український нарід від них зазнає.

— І виробити в нім характерність, щоб ніколи від козацтва не відскочив за жадні скарби світа, хоч би і дізнав ся, з якого гнїзда він птиця...

— Тебе я добре зрозумів, тай так робити буду...

— Та ще одно слово, діду. За кілька літ, коли не загину, я навідаюсь до тебе... Коли-б я хлопця не застав, або коли-б я довідав ся, що ти віддав його панам... тоді, діду, не прогнівись, але я на нічого зважати не буду, ні на твій вік, ні на характерство. Я козак, зневаги не дарую, а се була-б зневага для мене.

— Ми ще з собою діла не покінчили. Розумієть ся, що я тобі присягну, на хрест сьвятий, що умови додержу, ще заки відідеш. А присяга для мене велика річ, бо я одною ногою вже на тім сьвіті, і вже не було-би коли такого тяжкого гріха спокутувати.

— Ні, діду, тобі я повірю на слово, козацьке слово...

— Ось моя рука.

— Ми завтра поїдемо.

— Чого вам так спішно? Посидьте трохи, відпочиньте, віджививть ся трохи, а то висохли мов хорти.

— Таки, діду, поїдемо. Колись може й вернемо. А коли-б нам прийшла скрутна година і не було де сховати ся, тоді приїдемо, хоч палицею гони. А тепер ми тобі лише заваджаємо, та робити не даємо.

— Коли вам о роботу ходить, так добре. Аби ви даремно хлїба не їли, то скосіть мені леваду...

— Коли так, то лишаємо ся, та відробимо тобі діду... правда Максиме?

— Охотно... хиба-ж ми косити не знаємо?

— Ну, добре, гості мої, тепер я вам на бандурі заграю... Старий пішов до сеї печери, виніс з відтам бандуру і став грати. Відтак заспівав ще сильним голосом козацьку думку про Богдана Хмельницького.

Козаки слухали уважно. Серед тої лїтньої вкраїнської ночи, при яснім світлї місяця, вони були наче-б зачаровані. Все те, про що в душі говорило ся, вони наче-б бачили тепер на власні очи...

Старий вдарив ще кілька акордів і перестав.

— Знаєш, діду, як ти співав, мені здавало ся, що я всіх тих лицарів ось тут в твоїй балці бачу.

— Говори здоров. Я такими привидами живу. Вийду сюди нічю, сяду під отсею черешнею, молитву читаю, а далї задумаю ся і бачу усїх моїх товаришів, бачу і незабутого полковника Кривоноса, розмовляю з ним радію, молодію. Нераз тріває так, поки півень не заспіває, а тоді я зі сну прокидаю ся тай засипляю вже направду... З тими привидами я дуже щасливий, менї від того літ убуває...

Козаки додержали слова, скосили леваду, згромадили сїно і в копиці склали. Нарубали дров, робили порядки біля оселї та старали ся як найбільше зробити...

— А тепер відпочиньте кілька днів по праці...

— Ні, діду, вибачай, таки завтра поїдемо, лише дорогу покажи, бо на Красноставці, значить тою самою дорогою, вертати нам не хочеть ся...

— Не бійте ся, покажу вам иншу дорогу.

За той час балакали кождого вечера під черешнею і слухали оповідання старого Охріма про козацьку давнину.

Слїдуючого дня рано осїдлали коний і були готові до дороги.

Охрім надавав їм харчів цїлий мішок. Паланиць, ковбас, вудженого мяса, риби сушеної, сушених слив та яблок, до того ще боклак меду.

Остап ще спав. Карпо нахилив ся над ним, поцїлував ніжно в головку і перехрестив. Охрім приказав одному псови лишити ся при дитинї, а другого узяв з собою. Дід йшов вперед, а козаки йшли за ним, ведучи коний за поводи. Йшли малою стежкою понад потічком, що вив ся поміж корчами високої ліщини. Натрафили на невеликий ставок. Вода була чиста така, що можна було пісок на днї почислити.

В ставку іграли ся до сонця риби: карасї, пструги, плотицї.

— То в тебе, діду, і ставок є?

— А хиба-ж я рибу з моря привожу?

— А не можна би так скупати ся?

— Купайтесь на здоровля.

Козаки пустили коний, порозбиралось митю і шубовснули в воду. Вода була свіжа. Козаки немогли нею налюбувати ся, і вилазили їм не хотїло ся, поки добре не змерзли.

— Сей ставок я сам зладив. Загатив греблею воду, і готовий ставок.

Одяглись і пішли далї. В другому місці між корчами стрінули невеличку калабаньку води...

— Опять жерело...

— А ну, напий ся.

Карпо зачер води пригорщею і поніс до губи. Вода була солена.

— Тут, діду, справді рай, усього маєш доволї...

— Богу дякувати.

— Кому ти все те зіставиш? питає Карпо.

— Кому-ж би? Людям. Коли геть постарію, то приймака возьму, а може кого небудь.

Зайшли під високу гору. З сеї виставали каменї-великани, між якими росли густо корчі калини, дикої рожі та тернини. Долом росла висока лїщина.

Старий розхилив корчі понад потічком. Козаки пішли з кіньми за ним, аж зайшли в печеру, куди плив потічок. В печері було темно, хоч око виколи. Йшли навмання в воді потока, що журчав по камінчиках. Довго так йшли, не кажучи ні слова, а все в низ.

— Чи не ведеш ти нас, діду, у пекло?

Старий не відповів нічого, аж побачили з далека сьвітло дня, яке що раз більшало. Коли прийшли на край, сонце вже зійшло високо. Вони мимохіть позатикали очи долонями. З того боку сходило сонце і осліплювало своїми яркими проміннями.

— Чи втрафили би сюди до мене?

— Господь з тобою! Хто-б того сподівав ся, хто би туди відважив ся зайти!

— Ся ріка, то Інгул, а решту порадьте собі самі, бо мені пора вертати. Щаслива дорога!

Охрім вернув ся назад в печеру, а за ним почалапав в воді вірний пес.

— Ото чудасія! каже Максим до Карпа...

VII.

Як старий вернув до своєї оселї, то вже було близь полудня. Сонце стояло вже високо і дуже жарило. Охрім почув здалека плач дитини, якийв розпуцї бігав і кликав дїда.

— Остапку, не плач дитино, я тут зараз прийду.

Хлопець пустив ся бігчи на його голос. Біля його біг пес, а з заду бігло біле козлятко, мекаючи.

Хлопець побачивши діда дуже зрадїв, прибіг до його і припав до його руки.

— Куди ти, діду, ходив? Я пробудив ся зі сну, а тебе не було. — Шукав усюди, і в садку і в пасїці і на левадї і в стайнї. Я налякав ся і плакав...

— Не ладно, дитино моя, лякати ся і плакати. Усюди є Бог, котрий нас хоронить... Чи ти вміеш молити ся?

— Вмію, мене ксьондз вчив, замковий капелян...

— Ну ладно, я такої молитви не вмію, але я тебе навчу своєї, козацької...

— А коли поїдемо до мами? спитав хлопець.

— Поїдемо, але перше виберемо мід та завеземо мамі, зберемо яблок, груш, — треба мамі гостинця привезти...

— То вибираймо мід сьогодня, а завтра поїдемо...

— Бжоли ще не наробили меду, бо ще їм не пора...

Від тепер настало для Охріма нове житя. Мав до кого говорити. Хлопець ходив усюди з ним. Мами вже не згадував. За козаками раз лише спитав, де вони ділись. Охрім пояснював, що-вони поїхали на Січ, і став його дитинячому розумови пояснювати, що то Січ, хто суть козаки, і чого вони на сьвіті хочуть.

Від того поволи, капля за каплею, змінював ся хлопцеви світогляд. Він переконав ся, що козаки то не такі люди, що їх би всїх вішати та на палю саджати...

Охрім розказував йому, звідки козаки взялись, говорив про Татар та Турків, як вони Вкраїну набігали, людий в ясир брали, мучили, як козаки відбивали невольників, били ся з Татарвою, з Турками... Хлопець вслухував ся в те оповіданє, жалїв над недолею невольників.

А далї став йому розказувати про панів, що також людий мучили, гнобили...

Хлопець пригадував собі те, що в своїм дитинстві бачив на замку у свого батька. Він бачив, як людий гнобили, мучили, на палю саджали. Тоді він не розумів защо. Йому казали, що се мужики хами, що їм так треба. Та нагадав собі і те, як мама нераз просила за тими хамами батька, як батько гримав на маму і реготав ся, як він того реготу лякав ся дуже, а мама плакала, і він її жалів. Все те нагадував собі тепер і став переконувати ся, що тим людям робили кривду, що так не повинно бути.

Цїле лїто спав хлопець на сьвіжому повітрю, купав ся в ставку, бігав, живив ся простими, невибагливими стравами. Від того зовсім перемінив ся. З колишнього блїдого мов віск хлопчини виростав здоровий, румяний хлопець з огорілим лицем.

Минуло лїто, настала осінь. Старий мав роботи від раня до ночи. Ховав пні з бжолами, збирав овочі, молов зерно на борошно, квасив капусту, приготовляв ся до зими. Його комора наповняла ся припасами.

Настала зима. Цїла балка вкрила ся снігом, що блищав до сонця, мов діяменти. Охрім зладив Остапови овечу кожушину і вшив шапку, чим хлопець дуже втішив ся. Тепер годї було вже спати на дворі. В своїй печері зладив Остапови лежанку з сухого моху. Хлопець не міг розлучити ся з своєю козою. Вона цїлий день бігала за ним, а на ніч лягала спати. Старий ходив в відповідну пору на польованє в лїс і брав з собою Остапа. Вилазили тодї на беріг балки. Згодом став його привчати до стрільби і подарував йому одну малу легоньку.

Хлопець серед такої невидальщини забув згодом на своє гнїздо. Навчив ся вкраїнської молитви. Старий вчив його грамоти з старого часослова. Хлопець був дуже понятливий, і до року вже читав старому з книжки.

Минуло так пять літ. Старого вже виручав Остап в хазяйстві. Він виріс, був дужий, відважний й незле стріляв. Він був правою рукою діда, котрий став занемагати. Дихавиця його мучила. Зимою не міг по ночах спати. Старий прочував свій конець. Не жаль йому було вмирати, та одна думка його непокоїла: коли він замкне очи, що з хлопцем станеть ся?

На се хотїв він його приготовити...

— Ти тямиш, синку, тих двох козаків, що тут одного разу були?

— Трохи тямлю. Я десь з ним їздив, чи щось... так як би в снї тямлю.

— Один з тих козаків, що зветь ея Карпо Кожух, то твій тато.

— Не вже-ж?

— Так, синку. Він коли не загине, то навідаєть ся до тебе... бо бачиш, дитино, мені далї вмирати треба...

— Хиба-ж справдї так? налякав ся Остап... а що-ж без тебе робити му?

— То ж то я хочу тобі сказати... Як я вже перестану дихати і моє тіло позимнїє, то ти возьми заступа, викопай тут під грушею глибоку яму, мене вбери в жупан, конгуш, в чоботи сапянці, припни шаблю, за пояс застроми два пістолї, надягни шапку, і поклядь в ту яму. Відтак накрий менї китайкою очи, перехрести, відчитай молитву за усопших і присип землею. Потому накопай землї що мога богато і заверши могилу, а на вершку постав хрест. А на тім хресті випиши так: Здісь отпочиваєть рабъ божій Охрім Неситый козакъ войска Запорожского поповичівського куреня товариш. Упокоїл ся в году . . . . тепер менї вісїмдесять пять лїт то собі почисли, кілько менї буде від року . . . . і так напиши. А потому хазяйствуй далї, поки тобі завгодно. Коли тобі навкучить ся тут самому, то йди в сьвіт. Панів оминай, бо вони тебе піймають, та в неволю запроторять. Ти шукай за козаками та проси, щоби тобі на Запороже дорогу вказали. Між козаками питай за твоїм татом, Карпом Кожушенком.

(Дальше буде).

D 72

КАЛЄНДАР.

МАРЕЦЬ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
28	Четвер	Агафія
29	Пятн.	Савина
30	Субота	Алексія чол. Бож.
31	Неділя	Цьвітна. Кир.
1	Понед.	Цьвітень. Хризанта
2	Вівтор.	Пр. Отців
3	Середа	Якова преп.

НОВИНКИ.

Цікаві ревеляції. Краківський „Głos narod-у", пишучи про російську пропаґанду в Галичині, приносить отсї цікаві вісти: Для поширеня русифікації в Галичині має служити виховане руської інтеліґентнійшої молодежи в російськім дусї. Тому російське правительство рішило з великим матеріяльним вкладом помагати дочкам руських (русофільських) сьвященників з Галичини. В богато містах Росії, особливе близших галицької границї, приступлено до основання виховуючо-наукових заведень для дочок низших російських урядників, приймаючи однак до сих заведень переважно дочки галицьких русофільських сьвященників запевняючи їм обильні стипендії і всілякі матеріяльні полекші. Ново основані „виховуючо-наукові" заведеня скоро переповнили ся і то в такій мірі, що нинї вже, супроти певної контролї думи, стали ся досить дïймаючим тягаром. Супроти того рішило російське правительство пересортувати свої вихованки і лише спритнїйші „приділити до працї для добра держави", то значить влучити їх в кадри шпіонів.

Богато з тих панночок (дочок русофільських сьвященників!), вихованих в „істинно русскім" дусї повертає до Галичини і становить ту знаменитий фактор російської пропаґанди. Борба з агітацію, веденою сею дорогою, є майже неможлива, бо не можна її ні контролювати, ні повздержувати".

Православна пропаганда в Галичині захоплює що раз то нові околиці. 90 селянських родин в селї Дашаві, стрийського повіта, зголосило в старостві в Стрию перехід на православє. Один з агітаторів відступив ґрунт і дав матеріял на будову православної каплицї а вже в найблизших днях має явити ся православний духовник. Митроп. консисторія виделеґувала о. Полянського з Конюхова (звісного русофіла) до переведення дохоженя в сїй справі.

Ще страшнїйші річи діють ся в осередку русофільства і православної пропаґанди на Лемківщинї. Там нарід прямо здурів. Поширують ся якісь секти. Громада Довге перейшла в якусь секту довгобородців і не пустила свого пароха в недїлю до церкви на Службу Божу, а в селї Крива стало ся просто нечуване. За один день Кривяни розібрали церкву і перенесли до Ясїнки, сусїдного села, щоби замінити її на православну „часовню".

Також на Угорській Руси розпочала ся дїяльність воюючого православія. До сїл Березів. Іза і Великі Лучки, що кілька лїт тому назад перейшли в більшости на православє, приїхав сими днями шизматицький монах з гори Атос, хоч до тепер православні єрархи не інтересували ся ними і була надія приверненя їх на лоно католицької Церкви.

Як між простими хлопами. Одна нарижська часопись опублікувала сензаційний артикул, в якім доносить, що архикнязь Кароль Франц, котрий мав би засїсти на австрійсько-угорськім тронї по смерти теперішного наслїдника престола, Франца Фердинанда, почубив ся з своєю молоденькою жіночкою, принцесою Зитою, що походить з дому Бурбон-Парма. Часопись впевняє, що молодята били ся цїлком по хлопськи, то значить кулаками. Наслїдок сеї бійки такий, що архикнягиня Зита вернула до дому своїх родичів і схоче мабуть розводити ся із будучим австрійсько-угорським імператором.

Опришки коло Східниці. В камеральнім лїсї коло Східницї викрито дня 18 м. м. тайну печеру, в якій скривала ся ватага опришків. Згаданого дня відбувало ся в тім лїсї польоване на серни. Оден ловець побачив на земли слїди крови, які завели ловців до малої печери. Присутні заглянули до середини печери і на своє немале здивоване побачили, що в середині вистелена вона всїлякими диванами і хідниками, а в кутї лежав на постели здоровий опришок. Він зорієнтувавши ся в небезпеці, вискочив з печери і почав утїкати і лише з трудом зловили його ловцї по якій пів години. В печері найдено 26 ключів, 2 витрихи, горшки, дивани, одежу, топлене масло і трохи бульби. Опришок подав, що зове ся Й. Зборські, має 38 лїт родом з під Кросна і що щойно від місяця жиє в тих сторонах. Дооxреснї мешканцї говорять, що вже від 5 лїт подибували в своїй околици сего чоловіка. Також і жандарм пізнав в нїм злочинця, що перед двома роками вирвав ся йому з рук в хвили, коли закладав йому на руки кайдани. Жандармерія пошукує ще трех инших членів сеї розбишацької ватаги, яка довгий час була постpахом для цїлої околицї.

Арештоване шпіонської пари. В руки станіславівської поліції попала ся зовсїм припадково шпіонська пара, котра — як стверджено — мала поручене від російського правительства доставчити інформацій що до укріплення полуднево-східної части Галичини. Від другої половини сїчня замешкало в домі Ів. Айґенфельда, бувшого війта Кнїгинина-кольонїї, якесь мниме подружє. Незнакомі подали, що зовуть ся Новіцкі, прибули з Києва, де мають свою торговлю. Пара та вела надто гуляще житє, так що не вистарчали на се навіть „пособія", які присилало російське правительство. В останних днях, коли готівка вже була зовсїм вичерпала ся, а нова не надходила з Росії, взяла ся „купецька пара" до крадїжи, що довело до конфлїкту з поліцією. Коли обоє находили ся вже в арешті, наспів під їх адресою грошевий лист з Росії. Судові власти отворили лист, котрий був написаний шифрами.

Перше поліційне слїдство виказало, що властиве назвиско мнимого М. Новіцкого є Мик. Рубанов. Остаточно удало ся судовим властям відчитати шифрований лист, присланий з Росії разом з грішми, яким впевнили ся судові власти, що має ся до дїла з дуже підозріливими людьми. Переведено тоді в їх мешканю точну трусеницю і найдено богато доказів їх шпіонства, а між иншим поручене київської охрани до російських властий на границї, щоби Бубановови і двом його товаришкам женщинам не робили ніяких перепон а навпаки, щоби достарчали йому всїлякої потрібної помочи. А що поліція арештувала лише одну женщину, тому дуже ревно шукає ще і за другою. Арештовані очевидно не признають ся до ніякої вини.

Останні вісти доносять зі Станїславова, що в листї, який з трудом удало ся відчитати, питають російські військові власти про Галич! Дальше мали арештовані довідати ся, чи і коли Самбір має бути переміненний на твердиню (?). Остане питанє відносить ся до зелїзничих мостів. Росії розходить ся именно о те, щоби довідати ся, з якого матеріялу ті мости побудовані.

Страшний чин божевільної. В Бурштинї убила 26-лїтна Тавба Дікман свою матїр Етлю. Того страшного чину доконала під впливом умової хороби, на котру терпіла від довшого часу. Убийницю на поручене судово-лїкарської комісії відставлено до заведеня в Кульпаркові.

Вірний пес. Зворушуюча сцена розіграла ся підчас похорону одного купця в Ольштині. Пес йшов за похороном, споглядаючи раз в раз на домовину свого пана, аж на цвинтар далеко за містом. Коли поставлено над гробом домовину, пес скочив до неї і хотїв кинути ся до ями, і лише насильно відірвано звірину від домовини. Сьвідки тої сцени завязали псови очи, доки не засипано гробу.

Сїльська драма. Дня 19 м. м. виконав селянин Мих. Олексин в селї Липовиці долинського повіта, замах на свою жінку Анну, задавши її ножем дві рани в околиці серця. Олексина спонукала до сего чину — здає ся — намова мачохи, з якою удержував любовні зносини. Нещасна жінка жиє ще вправдї, але мала є надія удержати її при житю. Олексина відставила жандармерія до суду.

Управитель стації вломником. На стації Яйсон миколаївської зелїзниці доконано сими днями крадїжи 27.000 рублів з почтового воза. Слїдство виказало, що кондуктор Горінов умістив в накунковім возї бувшого управителя стації, Ласточкіна. Сей віз був получений з почтовим возом. Ласточкін зробив отвір в почтовім возї і украв з него 27.000 рублів. Арештовано Ласточкіна і б. жандарма, Солохіна. Відібрано лише 7.000 рублів.

Бандитизм в Росії. В Казимирові, київського повіта, чотири опришки застрілили торговця в монопольнім склепі і його жінку, а на кінець ограбили склеп і утїкли. — Межи стаціями Мечетніцкая і Кагальніцкая ограбили опришки почту. Опришки забрали 6.000 руб., убили почтаря і візника, а тїла їх поховали в ямі під снїгом.

Кровавий напад. В селї Равіч, пйотрківського повіта, напали опришки на дім поселения Млодзіка. Зближаючи ся до хати, почали стрілятн. На відгомін стрілів утїк Млодзїк з 7-лїтною донькою на під хати. В мешканю лишила ся лише сама його жінка і до неї звернули ся опришки з жаданем гроший. Перестрашена женщина видала напаснитам 46 рублів, але опришки тим не вдоволили ся; вони домагали ся більше. Тоді один опришок розрізав Млодзіковій черево, наслїдком чого вона небавом померла. Відтак почали опришки шукати за господарем, котрий тимчасом утїк на подвіре, але його дїгнали опришки і закололи ножами, а онуку тяжко побили. Опришки були замасковані.

Окрадане голодних. В оренбурській ґубернії, де найбільше дає ся відчувати голод, викрито, як доносить з Петербурга, богато надужить при роздаваню запомог з державних фондів. Управльованя там на найвисшу скалю хабарі. Запомоги одержували ті, що могли оплачувати ся чиновникам, переважно самі богачі, коли тим часом нуждарі мерли з голоду.

Нагорода за прислугу. Коло Ільонова на рос. Поділю їхав недавно на мужичім возї богатий жид, котрий, стрінувши по дорозї иншого жида, попросив його сїдати. На три верстви від міста новий подорожний почастував жида і мужика папіросами, після чого оба поснули. Подорожний забрав тоді жидови 600 рублів а у мужика 5 руб. Конї заїхали самі до місточка, в котрім не було лїкаря. Мешканцї думаючи, що оба подорожні померли, жида сейчас поховали жидівським звичаєм, а мужика відвезено до трупарні, де він другого дня пробудив ся і про все розказав. Сейчас відкопано жида, на котрім цїла сорочка була пірвана а тїло подрапане. Жид вже не жив, а мужик виздоровів.

Велика крадїж. П. Софія Гробіцка з Варшави дала сими днями телеґрафічно знати львівській поліції, що її вкрадено 50 тисяч рублів цїнними паперами і колїю брилянтову, вартости 25 тисяч рублів. Рівночасно подала п. Гробіцка, що о крадїж підозріває вандрівних мафавистів з Галичини Василя Дикого і Мартина Доницкого. Львівська поліція розвела зараз енерґічне слїдство, котре виказало, що при ул. Хшановскої ч. 12. мешкає дійсно якийсь Доницкий. Після довірочних донесень мав він в послїдних днях виїздити кілька разів зі Львова в незвісним напрямі. Доницкого арештовано а підчас ревізії в його мешканю знайдено около 2000 К. Запитаний, куди він їздив в послїдних часах, відповів, що не може того сказати, бо розходить ся тут о женщину, котрої назвище і честь не осідку „гонор" не позволяє йому подати. Поліція не повірила тому, і поки що замкнули його в арешті. Дальші дохожденя виказали, що Доницкий є рідним братом Дикого і що назвище Дикий змінив за призволом намісництва на Доницкий. По замкненю Доницкого до арешту поліція, сподіваючись, що він остає в зносинах зі своїм братом і порозуміває ся з ним листовно, приказала пильнувати його мешкання при ул. Хшановскої. Не осталo то без успіху. Дня 20. с. м. вечером наспіла до Доницкого депеша з Відня, в котрій надавець просить о прислане йому телеграфічно 200 рублів під адресою: Броніслав. Poste restante. Відень головна почта. Львівська поліція зателєґрафувала зараз до віденської з просьбою, щоби того Броніслава, коли прийде відбирати грошї, арештовано. Так і стало ся. Віденська поліція арештувала Василя Дикого і знайшла при нїм всї вкрадені цїнні папери і брилянтовий нашийник. В виду того пані Гробіцка не потерпіла нїякої шкоди. Оба злодії то молоді люди, один з них має 20, другий 23 лїт.

Снїжна заметїль в Сибірі. З Омска доносять, що підчас заметїли в горах Ісім втратило житє кількасот людий. Досї найдено 63 трупів. Пізнїйші телєґрами донесли, що підчас снїгових бур в омській ґубернії згинуло разом 222 осіб.

Начальницькі „жарти". Старенька селянка із села Лопачів, чеpiковського повіта, виленської губ., після смерти чоловіка, що був поранений підчас турецької війни, звертала ся до свого сельського старости з просьбою, щоб їй удїлено пенсії. Староста дав їй якийсь папір і наказав з ним піти до волости. Селянка пішла у волость і віддала писареви одержане письмо, прохаючи видати їй пенсію. Писар дав їй якісь инші папери і післав до иншої волости за 25 верстов від того місця. „Там лежать твої грошї", — сказав він. Не зважаючи на те, що тоді були великі морози, баба пішла туди і передала писареви тої волости принесені з собою папери. Розгорнувши їх, писар побачив там палятурки з „Нивы" та „Родины". Виявилось, що староста та писар так пожартували з баби, прогнавши її під мороз 50 верстов. Справдї дикі жарти.

Позамикане театрів. В Мадриї (Іспанія) позамикано всї театри а то з причини великого оподаткованя їх, головно на річ убогих і шпиталів. Директори театрів скликали збори, на котрі запросили всїх драматичних авторів і театральних рецензентів і по всесторонним розглянению справи ухвалили одноголосно позамикати всї театри аж до хвили, коли оподаткованя театрів не будуть зменшені до одної третини.

480 процесів виточила прокураторія в Загребі редакторам тамошних опозиційних дневників з причини недавних протиугорських демонстрацій.

Польський шовінізм в Клівлянд, О.

Кождому відомо, що вже від довшого часу уряд Сп. Держав позакладав по містах і місточках (плейзах) вечірні школи для улекшення чужоземцям вивчення ся анґлійського язика.

Одна з таких шкіл знаходить ся в Клівлянд, О., близько Tremont Str. W. S. До тої школи вже від кількох літ дуже охотно учащають на вечірну науку Русини; сего року є в тій школі около 40 учеників, переважно руської і польської народности. В тій школі вже від 3-ох літ провадить науку молодий і дуже здібний учитель, Русин, п. Іван Олексюк, asst. probation officer of Municipal Court. П. І. Олексюк, як інтеліґентний чоловік і добрий Русин через цілий час своєї науки відносив ся і відносить ся до своїх учеників дуже щиро і по приятельски, можна сказати цілковито безпартійно. Помимо незвичайно тактовного поступовання п. Олексюка і його доброї і практичної науки, він чогось не подобав ся нашим тутешним дрібним польським бізнесменам. Щоби отже п. Олексюка з тої школи конечно усунути і впхати на учителя в тій школі Поляка, почали ся вони послугувати своєю старо-краєвою вшехпольскою методою, то значить стали писати анонімові листи з ріжнородними вимислами на п. Олексюка. Але що заряд школи добре знає правий характер і безсторонне поступованє п. О., тому всі ті листи віддавано до його рук. Денунціянти видячи, що з їх хитрости нема жадного пожитку, взяли ся на другий спосіб і дня 13. марта с. р. в своїй клівляндській ґазеті „Narodowiec", посеред ріжнородних жидівських та польських сальонових анонсів видумують і пишуть таке: „P. Ołeksiuk zorganizował Klub, który to klub przeciwdziałać będzie noszeniu broni palnej przez naszych rodaków, a członkowie Klubu... po domach polskich łowić będą rewolwery, pałki różne zabójcze i mordercze narzędzia. Nikt nie zaprzeczy, że akcya w tym kierunku jest pożądana, należy ale zaznaczyć, że stosunek procentowy Polaków karanych sądownie za noszenie broni palnej, jest owiele mniejszy, choćby w porównaniu z narodowością ruska, do której p. Ołeksiuk się zalicza". — Клюб, про який п. Олексюкови до того часу ані не снило ся, польські загорільці виссали з пальця, аби лиш було чим п. Олексюка за своє невдоволенє укарати.

В тій самій ґазеті, що є також цілком безпідставне, додають і роблять п. Олексюка якимсь їм непотрібним і накидуючим ся їм опікуном пишучи: „narzucać się Polakom na prowodyra jest niesmaczne i nieprzyjemne dla poważnych polskich obywateli i może narazić p. Ołeksiuka na następstwa dla niego bardzo przykre". Сьміло можемо сказати, що п. Олексюк цілковито не має потреби Полякам накидатись на їх „проводира" — бо має кавальчик свого хліба, а кромі сего не уважаби се за згідне зі своїм характером.

Шовінізм і лють Поляків до всего, що руське, дійшла до того степени, що один мізерненький шторник позволив ся публично сказати, що вже твар кождого Русина є того рода, що порядний чоловік мусить встидати ся вийти з ним на улицю. Питаємо вас, польскі кепські шторники і темні будкарі, чи встидаєте ся також і руських гроший з котрих може більше живете, як з польських?

Не встидайте ся чужих людий ані їх твари, огляньте ся близше поза себе, а побачите ваші власні сліди, котрі поприволікалисьте за собою аж до Cleveland, а тоді побачимо, хто кого потребує встидати ся.

Ми, клівляндські Русини, не маємо на думці йти вашими слідами, то є нападати і чернити неслушно других, лиш з обовязку подаємо до ширшої відомости і під осуд загалу ваші брудні стежки.

К.

Нові книжки і видання.

The American Leader. Official Organ of the American Association of Foreign Language Newspapers, Published Semi-Monthly in the Interests of the Foreign born Population, by the American Association of Foreign Language Newspapers, Rooms 702—5 World Building, New York City. $2.00 a year; 10 cents a copy. — Louis N. Hammerling, Editor. J. George Frederick, Contributing Editor. Ira E. Bennet, Contributing Editor. Armour Caldwell, Managing Editor. — Vol. I. No. 1.— Table of Contents: A Personal Word from Editor (with photograph). Brief Biographical Sketches (with photographs): J. G. Frederick. The Managing Editor. The Hon. Oscar S. Straus. The American Spirit, by the Hon. Oscar S. Straus. The Purpose of the American Leader, by J. George Frederick. Contribution from Members of the Cabinet (with photographs): Secretary Philander C. Knox. Secretary George von L. Meyer. Secretary Walter L. Fisher. Secretary James Wilson. Our Country and Russia, by the Editor of the „Augustana", Rock Island, Ill. The Immigrant on Trial, by the Editor of the „Jewish Daily News", New York City. Contributions from the Governors: Gov. Baldwin of Connecticut. Gov. McGovern of Wisconsin. Gov. Deneen of Illinois. Gov. Hadley of Missouri. Gov. Vessey of South Dakota. Gov. Gilchrist of Florida. Gov. Osborn of Michigan. Gov. Burke of North Dakota. Gov. McDonald of New Mexico. Gov. Mann of Virginia. The Postal Savings System, by Director Theodore L. Weed (with photo. and biogr. sketch). The Proposed Revision of the Immigration Laws, by Ira E. Bennet. The Advertising Value of the Foreign-Language Press, by Four Prominent Advertisers. Eminent Ammericans of Foreign Birth, by the Editor. History of the Association. A Word on Ancestors. A Journal for the Farm.

Дзвінок. Ілюстрована часопись для дітий і молодежи. Виходить у Львові 10. і 25. кождого місяця. — **Зміст** ч. 12. з дня 25. лютого 1912: Честь роботі! Записки недоброго хлопця. Веселий кутик. Х. Майстренко: Загадки — поезії. Богданко: Водограй (фонтанна). Два товариші. Снігові баби. Дбайливий сусід. Праця і забава. Переписка Редакції. — **Додаток для малих читачів.** Брати Ґрім: Бабуся Зима. Теля.

Вісти з Українських Товариств. Орґан Руського Тов. Педаґоґічного. Виходить у Львові раз у місяць. Видає Руське Товариство Педагогічне. Річна передплата виносить 2 Кор. — **Зміст** ч. 1. (за січень 1912): Від Редакції. Від Адміністрації. Жертви зложені за карту увільняючу. Оповістки.

Економіст. Місячник економічно-господарський. Орґан Краєвого Союза Ревізійного. Виходить у Львові з кінцем кождого місяця. — **Зміст** ч. 1-го (за січень 1912): В справі збіжевих спілок. Означенє і кляcифікація кооперативів. Як москвофіли провадять громадськими справами. Продукційні спілки шевців. Про позички уділювані в стоваришенях на підклад власних вкладкових книжочок. Кредитові спілки в Чернигівській ґуб. на Україні. З спілкового руху в Галичині. З спілкового руху на Україні російській. Всячина. Обіжник. Оголошеня.

Рідний Край. Часопись літературна і громадська, з малюнками. Виходить в Київі двічі на місяць. — **Зміст** ч. 2-го (за січень 1912): Евген Гребінка і його час — Олени Пчілки. Ворожіння — вірш Ф. Петрунененка. Миколкові овечки — зімове оповідання Л. Яновської. „Нащо, дівча, з тройндів білих" — вірш Валеріяна Тарноградського. Волинська старовина— Ол. Неприцького-Грановського. Українське слово й мистецтво. Надзвичайна „ялинка". Дбання про український стиль. Вісті. — **Малюнки:** Портрет Л. Яновської. Волинській стародавній будинок. Українське преміроване убрання.

Прапор. Орґан українського народнього учительства в Галичині. Виходить в Коломиї тричі на місяць. — **Зміст** ч. 7-го (з 5. марта 1912): Фінансовий ефект поліпшення долі народного учительства. Що далі? Службова праґматика народнього учительства. Наші наболілі кривди. Педаґоґічні нариси. З наших орґанізацій. Огляд заграничнього шкільництва. Всячина. Мапа земської кулі. Від Адміністрації. Оголошеня.

Січові вісти. Письмо присьвячене січовим справам, просьвіті і науці. Виходить що місяця як безплатний додаток до „Громадського Голосу" у Львові, ул. Коперника ч. 16. — **Зміст** ч. 3-го (з марта 1912): Т. Шевченко: Страшно впасти у кайдани... К. Руж: З минулої слави (з трьома малюнками). (Ст. Руданський: До України; Ви, пан-отче. Ф. К.: Дещо про січові бібліотеки і їх значінє. Данило Мордовець: Напад на січ. Ст. Руданський. Хоробрий Лях. Оповістки.

Неділя. Виходить що тижня як безплатний додаток до „Діла" у Львові, Ринок ч. 10. — **Зміст** ч. 10-го (з 9. марта 1912): М. Возняк: В справі ювилею столітних уродин Т. Шевченка. — Оскар Уальд: Мистець. — Др. Іван Франко: Печеніґи під Київом 968 р. р. — Михайло Жук: З наказу ґубернатора. — О. Л-ий: Шевченко по анґлійськи. — Катіль Манде: Зеркало. — О. К.: Відголін „Чайок" Залеського в поезіях Шевченка. — Оля Березанська: Не в асній зорі. — Записки. — Критичні замітки. — Ілюстрації: Погрудє Т. Шевченка, робота В. Лясика. — Шевченко під вербою.

Малий фейлетон.

Спомини із часів панщини.

Кажуть люди, що вже як жид, то і мудрий мусить бути. Де там! І межи ними є дурнів чи мало! Не висувають ся із своєю глупотою на верха, тому і не видко.

А от, у Романа був сусід, жид, а такий дурень, що хоть і зі сьвічкою шукай такого другого. Шинкував він на „малій коршмині". Був там і город коло тої коршмини. Посадили жиди цибулі, чіснику, бульби — от усякої городовини.

Десь там у плоті мала бути діра, доста, що Романові безроги раз у раз залазили у гості до жида. Наробили чимало шкоди — звичайно — свиня свинею. Десь хтось сказав жидови, що то Романові безроги зіпсували йому працю. Тож він пішов до Романа тай каже, що буде скаржити.

— Біда! гадає собі Роман, бо сам видів, що шкода не аби яка! Во тогди ще не було новітних свиний, усе старої, панської раси. Щетина на пів ліктя а рилом хоть ори! Поораливи вони, поорали не аби як жидівський город! Та вже чи Романове щастє, чи що, аж дивить ся, а на його городі ціла тічня псів. Як схопить ся Роман та з буком за псами. Усіх поганяв у жидівський город. Там уже лишив собак в спокою, а вони звичайно, на тічни, гаркають, грають ся. Роман же у ворота тай до жида:

— Ну, Лейзор, ви що-йно прийшлисьте до мене зі сваркою, що мої свині роблять вам шкоду. А от ходіть у город, тай побачите самі, хто вам попсував працю.

Біжить жид тай дивить ся, а там ціла зграя собак перевертає ся по його грядках.

Зачали оба з Романом пізнавати, чиї псп. Хотіли ще й позганяти до хліва, та вже надармо тільки жид налітав ся

Ну і чи не зробив дурний жидище скаргу?! Завдав до мандатора скарг усіх ґаздів, чиї були пси.

Поставали усі перед мандатором, а жид далі присягає ся і божить, що він на власні очи видів, що собаки порили йому бульбу.

Сьміє ся мандатор, сьміють ся усі, що жид вигадав оттаку безглузду дурницю, бо деж видано таке, аби пес та за бульбою рив. А жид аж пінить ся від злости тай врешті каже:

— Що! Не віриТе?! А от тутки є Роман, він може присьвідчити. Він сам прибіг до мене показати мені шкодоробів!

Оттут доміркували ся уже усі, яку-то штуку Роман зробив із жидом.

Упало ся жидови чимало насмішків від людий. Хто здибає а кождий питає: Розповіджте нам, Лейзор, як то собаки порили вам бульбу?

А він дурний розповідає, не видить, що глумлять ся над ним. І все бувало нарікає на мандатора, що нічого не присудив йому.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того не годні гроший дістати.

І се і те.

Є на сьвіті три породи дурнів. Перший дурень — то стрілець: він шукає того, чого не згубив. На нашій ниві сему стрільцеви мено є: „Правда". Вона, щоб заповнити чимсь 8 сторінок невинного, многотерпеливого паперу, час від часу наїжить на собі шерсть, вискалить спорохнавілі зуби та розбитим голосом гаркне на клятих „украінцоф". Аби лиш бизнес ішов, а все инше дурниця.

Полемізувати з „Правдою" не беремо ся, бо дурного ще ніхто ніколи не переконав ніякими арґументами. Нашим обовязком є лиш звертати увагу Русинів-Українців на нахабність і підпольну роботу московських перекінчиків. А відповідати на всі ідіотизми, заповняючі сторінки „Правди", нам треба-б хиба знизити ся до її власного морального і умового уровеня, а на се — вибачайте — у нас нема охоти: за високо еще себе цінимо, аби могли вдавати ся в диспути з кождим шубравцем.

А зрештою, „Правда", се орґан чужої нам зовсім народности. І так, як всякий назвав би се послідною безличностію, колиб в наші хатні справи мішали ся Зулюси, Готентоти, Шведи, Хинці, Жиди, Ляхи, так само називаємо се безличностію, коли між нами шукає того, чого не згубила, „Правда".

Пашол вон дурак на Суздаль, — бо ми, Українці, не потребуємо між собою духу московської ачіщеної.

Другий дурень — то рибак, він по шию стоїть в воді, а в руки плює. А се є славнозвісна газета що вабить ся „Народна Воля" із своїми уцекіграми з дому божевільних. Сама стоїть по уха в болоті, а бере ся в других свої власні гріхи вмовляти. А коли на ню настукає ся трохи, сейчас вивертає кота хвостом, спускає слухи по собі і починає торочити нове. В передпослідним числі наговорила сім кіп небилиць про се, що в Р. Н. Союзі члени платять сиротинські части в розметі. Запитана о докази та трохи стягнена палицею в поперек хребта, звинула ся в клубок, і місто хоть про людське око оборонити кинену собою калюмнію, лишила її на боці мов би нічо і не було, та починає торочити про сиротинські части. Дарма панове варіяти з „Народної Волі". Богу дякувати наші члени не потребували лічити ся на Wards Island, отже їм легко зрозуміти діловодство в нашім Союзі. Що вам воно не ясне — не наша вина. Чіпайте ся своїх лікарів, нехай вам ліпше пофікcують ваші мозґи, то тоді можливо і вам пояснійшає під черепом. А поки що, ваші теревені, се лиш mozgowe wypociny, сплоджені у голові з половою.

Місто научати Р. Н. Союз і кричати на „непошановань люду", випічніть від самих себе, та від свого предсідателя. Він вам по всьому найріднійший. що більше, у вас таки навіть статути забезпечують „волю слова і совісти", а ваш гол. предсідатель що зробив з протестами численних відділів? У нас переводило ся справу, слухало ся на засіданю невдоволених, а у вас? Головний предсідатель самовладно поломив статути, влїз з заболоченими чоботисками у совість членів, наче московський тиран сам один, силою незнати якої власти, заборонив друкувати протести, заборонив протестувати, заборонив своїм членам думати. Ось вам ваша „воля і свобода слова"! Ось вам ваша рівноправність та пошановане волі люду! І на що ся здали статути і параґрафи вашим членам? Тільки на те, щоб вони переконували ся, що в олифантськім Союзику воля є рівнозначна зі свободою у Росії, що кацик олифантського Союза вміє так само шанувати волю народа, як Микола крівавий!

„Народна Воле"! Ізціли передше себе і своїх, а опісля допевра бери ся направляти і витикати блуди другим!

* * *

А третий дурень — то той, що на поли віз закидає, місто обернути його. А се презбітеріянський „Союз". Лізе бідацтво на котурни, пне ся, а дуе ся, дуе... Туй-туй, мало не трісне. Забуває сарака, що живе тільки тим, що капне зі стола тутешних презбітеріян. І коли вони, бачучи, що даремні їх всї кошти, що робота усяких „Союзиків" не оплачує ся їхньому бизнесови, заштапують охлапи, то і хоруючий на авторитет „Союз" поминай як звали. А ся пора вже туй-туй. Май не дуже далеко.

І отсе мізерненьке, слабосиле цуценя бере ся нас учити, котрим кінцем бука гнати від себе влізливців! Таж редактор „Народної Волі" далеко ріднійший пану Зиґмунтови і поглядами і вірою і своїм хамелеонством, як нам. Тому чи не простійша булаб дорога, вплинути на свого спітоваришa-прічера з „Народної Волі", щоб він, заки стане чіпати ся Р. Н. Союза, передше попросив якогось свого щирого товариша, оби йому злив голову зимною водою. А тоді перестаньб „Н. Воля" писати дурноту, і природно, „Свобода" лишилаб „Н. В.", в спокою разом з її ананасом.

Тому, пане Зиґмусь, не закидайте воза на полю, лиш старайте ся його обернути.

Страйк в Лоренс, Масс.

На поклик, поміщений свого часу в „Свободі", вплунули на руки головного предс. Р. Н. Союза, п. Дм. Капітули $23.50, оголошені в ч. 11-ім. Сю невеличку жертву вислав наш головний предсідатель сейчас на руки руського страйкового комітету. На се дістав слідуючу відповідь:

Чесний Пане!

Велике Бог-заплать Вам за присланих $23 50 та за Вашу солідарність. За се, що Ваша орґанізація не призабула про нас, в імени 500 голодуючих ту Русинів складаємо Вам низький поклін.

За комітет страйкуючих Русинів:
Антін С. Куньцов
150 Lowell Str.
Михаіл Бобровський.
(Печать).

Що до самого страйку, то можемо поділити ся з нашими читачами такими вістками:

Страйк в Лоренс, який вибухнув перед 10-ма тижнями, тревав без перерви через 9 тижнів. В часі страйку діяли ся такі брутальні насильства зі сторони поліції і уряду, які, здаєть ся, булиб неможливі навіть і в Росії. Наконець, коли з того приводу загремів по цілій Америці один крик обурення, вглянув в справу президент Тафт і визначив спеціяльну комісію з членів конґресу, яка витягнула на сьвітло денне усї бруди і брутальности босів та поліції. І тоді наступив нараз зворот на ліпше. Фабриканти під натиском публичної опінії уступили і наконець прийшло до злагоди.

Услівя згоди суть такі, яких жадали робітники, головно підвижка платні та 54. годин праці тижнево. 18-го с. м. почала ся праця в кількох фабриках, даючи опять занятє яким 4000 робітникам.

Властителі 8-ох дальших фабрик не хочуть згодити ся на жадання і тому страйк сей не мож уважати ще за остаточно покінчений. Се суть слідуючі фабрики: Pacific Cotton & Worsted Mills, Lawrence Duck Mills, Uswoco Worsted Mill, Pemberton Mills, Arlington Cotton & Worsted Mills, Farwell Bleachery, International Paper Plant і Brightwood Woolen Mills & North Andover.

Поміж страйкуючими ще робітниками панує як найбільша карність та згода і всі поприсягли сьвято, що скорше згинуть, як піддадуть ся та вернуть до передшої неволі, або пошкодять своїм товаришам, що по других фабриках добили ся свого.

І вони опять відкликають ся о поміч і підмогу до своїх братів-робітників, вірячи в се, що ті поможуть їм в їх тяжкій борбі.

Також і ті, що вже почали роботу на виборених услівах, будуть мусїли цїлих два тижні працювати, заки дістануть свою першу платню; вони тому не будуть в силї помочи хоч в дечім своїм борючим ся товаришам. Кромі сего потрібно грошей не лиш для охоронення від голодової смерти страйкуючих ще 6000 робітників, але і для оборони тих численних поарештованих та обжалованих поліцією о немислимі „злочини".

До сеї пори американське робітництво підперало 25.000 страйкарів з родинами, разом около 60.000 людий, та помогло їм до побіди. І се робітництво не сьміє залишити своїх товаришів без помочи під сам кінець борби, коли побіда вже майже певна.

І тому опять кличемо до Вас, Русини-робітники: Скиньте ся по пару центів і шліть на адресу нашого головного предсідателя, п. Дм. Капітула. McAdoo, Pa. Але не відтягайте довго, бо два рази дає, хто зараз дає! А побіда наших товаришів в Лоренс буде заразом побідою усего робітництва в сім краю.

Сьвітова війна?

Положене наймолодшої на земли републики, то є Хин, є таке розпучливе, що тутешний департмент маринарки пораз перший в історії покинув уєнку гру в сліпу бабку, та 19-го с. м. отверто проголосив, що Злучені Держави мусять удержувати під пору на хинських водах дві могучі воєнні фльоти. Підчас коли одна фльота буде оперувати коло хинських берегів, друга стане муром перед Філіпінами як їх охорона на випадок могучих виникнути евентуальностий.

Росія і Япан, недавні непримиренні вороги, звязали ся тепер тайним договором в цїли розшарпаня поміж себе Хин. Средством до цїли мала бути так звана російсько-бельгійська позичка, затягнена через Хини, а як ґаранцію за се мала Росія обсадити своїм військом желїзницю „Калґан". Се обсаджене желїзниці російськими військами рівналоб ся переходови Монголії з під власти Хин у російську кормигу.

Перша проба не повела ся і тому Росія тихо, без розголосу старала ся тепер приневолити Хини до принятя тої позички і то поза плечима і без відома свого союзника, Япану. А Росії головно ходило о обсаджене сеї желїзниці, бо вона не лиш є головною артерією усеї торговлї в Монголії, але находячи ся в руках Росії побоже зашахувалаб і Японців в Манджурії, які уважають її уже за свою невідкличну власність.

Американська дипльоматія дізнала ся про сї круті стежки Росії, але з протестом ждала доти, доки не буде могла його поперти в разї потреби громом своїх гармат. Тепер вибила ся година — бо більша частина американської воєнної фльоти під пору находить ся на хинських водах. До протесту Злучених Держав проти подїлу Хин прилучила ся Анґлія і Німеччина. Вони спільно відчинили очи хинському правительству а так само і перестерегли Япан перед російською віроломностю.

Так отже проти російсько-японського союза станув тридержавний союз: Злучені Держави, Німеччина і Анґлія. Як лиш затліє іскра, запалена в Хінах Росією і Японом, безпосередним наслідком буде всесьвітна війна. На однім боці станують фльоти Япану і Росії, на другім Злучених Держав, Німеччини та Анґлії.

Що ся війна висить лиш на волоску, та що Росія і Япан поспішно пригoтовлюють ся до ведення війни на далекім Заході, сьвідчить про се обставина, що після іфформацій тутешного міністерства, Япан кинув під пору на острови Формозу, віддалений всего о 18 годин дороги від Філіпін цїлий корпус війска, який є готов кождої хвилини перекинути ся на американські острови.

Наші стратеґи не мають наймешого сумніву що до того, що як лиш вибухне війна, то Япан усіми своїми силами вдарить на Філіпіни, щоб остаточно зарвати у свої руки довго пожадану добичу.

Так отже, після усяких вірodостойних відомостий, війна лиш висить на волоску. А булаб се війна, якої ще сьвіт не бачив: три части сьвіта, Америка, Европа та Азія станулиб проти себе.

З австрійського парляменту.

Ві второк, 5. марта розпочала ся весняна сесія австрійського парляменту. По полагодженю ріжних формальностий згадав президент парляменту, др. Сильвестер, про письмо, яке дістав від перської кольонії в Константинополи, яке протестує проти нахабности Росії на независтність Персії. Письмо те відступив президент правительству, до зужиткованя.

В запитах до президента порушив посол Кость Левицький справу переслідованя старостами сезонових робітників, які удають ся на роботу до Прус. Бесідник навів цілу низку ярких фактів старостинських надужить, головно не видаванє пашпортів і т. д.

Засіданє з 6. марта розпочало ся дискусією над справою дорожні Забирали голос посол Сінгалєвич, міністер торговлі Ресслєр, який противив ся внесеням тов. Ренера і Діяманда. Проти тих внесень промовляв теж і речник Кола польського Заранський. Промовляв ще посол Фолис, почім посол Окуневський в запиті до президента підніс справу нехтованя Українців через предложенє до цісарської санкції всіх ухвал галицького сойму, з часів останної обструкції українських послів.

На засіданю парляменту в четвер 7. с. м. при дальшій дебаті на справою дорожні, промовляв перший молодочеський посол Чех, який виступив проти внесень соціялдемократів, а заявив ся за внесенєм кольоція Заранського. Так само противив ся внескам соціялдемократів і міністер публичних робіт Трнка. Промовляли ще посол тов. Вінтер і Куранда.

Між внесенями є внесенє посла Романчука в справі вибірчого трибуналу, а між інтерпеляціями, інтерпеляція посла Дністрянського в справі нового процесу 101 українських студентів.

На кінець чеський соціялдемократичний посол, А. Немец, порушив в запиті до президента, справу покараня 37 соціялістичних послів II. Думи. Тов. Немец протестує проти караня народних заступників, послів, під боком культурної держави, Австрії та жадає, щоб вона вплинула на Росію, аби знесено сей ганебний засуд.

Посли с.-д. приняли се бурею оплесків та окликами: „Проч з царатом!" На тім засіданє замкнено. Слідуюче відбуло ся в пятницю, 8. марта.

Рівночасно радять теж й комісії, на яких найбільш ярко зазначуєсь ворожість пануючих партій до людових домагань. Там кінчить ся все на субкомітетах та субкомісіях.

Відповідь „Правді".

Хотяй не люблю читати кацапських часописий, то прецінь від часу до часу загляну до них, щоби „наочно переконатись, чим то кацапи кормлять своїх читачів.

Подібно заглянув я і до 10. числа „Правди", і там знайшов один „кавалок" під заголовком: „Перечитайте украинцямъ"; отже я собі то прочитав і хочу тепер на се дещо відповісти. Насамперед зазначу, що жаль мені тих невинних читачів і предплатників „Правди", котрим редактори „Правди" за їх гроші ніколи не дають якоїсь поучаючої „пожиточної" „поживи", а кормлять своїх читачів рештками помий, котрими переполокують инші ґазети. Кождий кусник в „Правді", то або впрост крадене з других часописий, або перероблене після кацапського копита! Редактори „Правди" закладають на свої носи чим раз грубші окуляри, бо вічно сліпають по чужих ґазетах і зривають собі очи на переписуваню ріжних статий по найбільшій части з ґазет жидівсько польських і жидівсько московських. Впрочім і редактори „Правди" тому не дуже винні: їх поробили редакторами, хотяй сараки ледви „люмери" можуть розібрати; отже чи вони винні, чи може ті глупі, що їх на конвенції „Глупщества" („опщества" — помилка друкарська) до того уряду покликали?

Але кацапи не ґримасують і не перебирають редакторами так як ті „мазепинці; у них перший ліпший, если знає кус чтокати, какати і як кладе що друга буква йори, їр і твердий знак, то вже може бути редактором або іде до Платона, запускає як жид-ганделес бороду і стає батюшкою! Мені однак о се не розходить ся; мені іде лиш о се, щоби замаркувати ту безличність, якою воюють московські запроданці супроти нашого народа.

Доказом нехай буде власне той згаданий уступ з ч. 10. „Правди". То, що крайова ґазета (нац. демокр.) „Діло" вже давно порушила і осудила, то тепер „Правда" при помочи окулярів знайшла, перефіксувала і безлично каже го читати „Украинцямъ" При тім видно, що редактори від „Правди" суть сліпі не лише тілесно, але і умово, бо в тім своїм „писанію" завзято боронять „сьв. етимології і греческаго календария", а забувають, що Росія вже давно перефіксувала кирилицю а над фіксованьем „греческаго" (юліяньского) календаря російські учені з давна собі голову ломлять! Але як то кажуть — як безрога не влізе в калюжу то марніє, так і з кацапами: вони мусять бути безличними і підлими, і хотяй цілий сьвіт поступає вперед, то вони все взад і все в болото! От приміром: порядний Русин любить свою віру і народність а кацапська „Правда" в кождім числі перехвалює московську схизму і царя-вєшателя, а свою віру з погордою називає „уніятською"... От недавно тому „Правда" все хвалила „греко-кафтолическу" віру і тим притягала наших Русинів до Общества а тепер явно захвалює схизму і ціле „Общество" перетягає до московської кошари! От на то наші Русини платили і платять що місяця свою кервавицю до „Общества", щоби редактори від „Правди" явно зневажали їх народність і віру і щоби своєю злобною і засліпленою роботою передали ціле Общество в руки наших ворогів, в руки московських яничарів. А може не увірите мені? — Єсли так то загляньте до „Правди" кілька чисел в зад, там „Правда" явно пише що вже до тепер є одна пята часть членів цареславних а в головним уряді Общества є вже половина урядників схизматиків! І де ж ви, няньо О. Бушкевич?! Таж ви все дурили нарід, що ви є твердий греко-кафтолик!!!

Ой няньо, няньо! кепський з вас греко-кафтолик, кепський з вас „защитник" Общества. Єсли Общество так скоро переходить на схизму! Кепські і безличні ті аґенти від „Правди", що несьвідомих наших Русинів греко-католиків запродують в ярмо московської схизми.

Бувший как цап.

Що буде з Азії?

В сїм двайцятім столітю Азія знов виливає на перший плян. Припустім, що ціла Азія буде отворена для цілого сьвіта; припустім, що Европейці нею володіють, та що ціла Азія прибрала вид европейський. Якою тогди вона буде? Чи буде европейською по своєму виду, а азійською у нутрі? Чи зістане такою, як Індія, котрою правлять вправді Анґлійці, але котра все таки зістала індійською. Чи перемінять свій вигляд Індія, Хини, Тибет, Корея так, як се вчинив Япан?

Питанє се занимає много умів, і кождий старається „щось свого" в тій справі сказати. Те, що пише д. Фаррер в Nineteenth Century о Кореї, дасть ся майже зовсім примінити до Хін, Індії і Тибету. Ось що він пише: „Характер Кореанців є загадкою. Так і здаєсь ся, що вони суть зовсім обоятними на всі зміни і вигляди сього нашого дочаєного житя. Вони глядять на житє і на смерть однаково рівнодушно. Судьба веде їх наперед і вони ідуть спокійно, як худоба, котру ведуть на заріз".

Західна цівілізація впровадила до Кореї електричне сьвітло, електричні желїзниці, телефони і много инших новочасних винаходів; та Кореанці орють такими плугами, як і їх „вітцове і прадідове", та Кореанці живуть і дальше в своїх хижах виліплених болотом і сплетених з хворосту, та Кореанці і дальше живуть щасливі вірою в ворожбитства і „паперові молитви". Чи все зістануть такими? На питанє се мусять відповісти европейські і американські християни. котрі беруть ся вчити Кореанців християнства і його правдивих основ.

ПРОСЬБА.

Поможіть, змилуйте ся над нещасними! В тих днях діставем лист від Олени Королевят з Березки, повіт Ліско, в котрім повідомляє, що щасливо доїхала до рідного села, дякує всім що зложились їй на шифкарту і просить краянів щоби на нію і на єї матір не забували. Олена є хоровита а мама єї є жебрачкою. Олена везла своїй мамі десятку весь свій маєток але нелюди по дорозї їй украли. Не я прошу, але нещаслива Олена і єї мати просять Русинів о милостиню, головно краянів з села Березки. Не жалуйте пару центів, зашліть Вашу жертву на руки підписаного, а я зашлю до Березки.

Блажені милосердні, бо ті помилувані будуть.

Слава Ісусу Христу.
REV. M. DANILOVICH,
Box 11. Latrobe, Pa.

ДЛЯ СИРІТ В СЕЛІ ТОКАХ.

Оголошено в ч. 12-ім - 22.62
Заходом д. Агафії Малицької в Ню Йорку, зложили слідуючі: Агафія Малицька 50 цт.; по 25 цнт.: Марія Салук, Юлія Глібко, Кароліна Стечинська, Анна Баглай, Асафат Коваль, Сенько Яличко, Димитро Малицький, Іван Гарасим і Андрій Дараш; Матвій Баглай 2 дол. — Разом - 4.75
о. М. Данилович, з Latrobe, Pa. - 1.00
Разом 28.37

Wheeling, W. Va.

Повідомляє ся всїх Русинів греко-католиків, жувучих в Wheeling, W. Va. і околици, що в руській парохії Пр. Діви Марії Неустаючої Помочи в Wheeling, W. Va. відбуде ся Місія дня 31-го марця, 1-го і 2-го цьвітня 1912 р.

Початок о годині 7.30 вечером.

Вечірню відправить в асисті кількох сьвященників папский Шамбеьо. Константин Курило.

На місію прибудуть слідуючі отці духовні:

о. Шамбелян К. Курило, з Пітсбурґ, Па., о. соґітник С. Ващишин, з Мікіспорт, Па. і кількох других, так що не буде тяжко відбути і великодну сповідь.

СЬМІШНЕ.

За мало платять.

— Пане Воробець, з вас злий писар, бо ставите такі малі букви, що їх цілком не видко!

— Прошу вас! За таку малу платню то чейже годі писати ще й великими буквами!

Спілки між звірятами.

Відома річ, що де один чоловік не може, там прибирає собі до помочи другого, третого, десятого і спільними силами доконують діла.

Хати один чоловік не поставить, доперва треба гурту людий, щоб двигнути будівлю. Значінє і користь таких спілок люди від давна порозуміли; бо дикі народи лучать ся в громаду, чи для оборони від ворогів все одно, людий, чи звірят, чи для нападу, чи взагалі для чогось, що має принести їм користь. У нас люди утворили навіть і пословицю, що „громада великий чоловік”; і справді, се дуже слушно, бо спільними силами можна чудес доказати. Длятого то люди чим раз більше сполучують ся в всілякі спілки, стоваришеня, компанії, бо бачать в тім свій хосен, інтерес.

Здавало би ся, що то тільки люди, яко розумні iстоти поняли вагу спілок, однак учені вже не від нині знають, що і звірята між собою завязують також спілки, чи то для оборони, чи для лекшого удержаня свого єствованя, свого житя.

Кождий з нас бачив наприклад пчоли. Одна пчола не нанесе меду. Доперва в купі йде їм робота жваво. То само діє ся і у мурашок. Пчоли і мурашки громадно працюють, а який у них устрій, та лад! Кожда робітниця робить свою невеличку роботу, але сума сеї роботи представляєть ся дуже гарно!

Вовки, що в літї ходять поодиноко, лучать ся зимою в малі або більші громади і доперва в купі нападають на инші звірята, та людий а навіть і до сіл заглядають. Тяжко, щоби один вовк відважив ся на подібне, але громадою, вони чують, яку представляють силу..

Возьмім приміром яструба і ворони. Одна ворона нїчого яструбови не вдіє. але люди вже нераз бачили, що більше ворон віджене його далеко. Не треба і ворон. І громада дрібнійших птиць, котрі поодиноко падають жертвою хижака, в купі не дають ся йому і проженуть від себе.

Так отже звірята чують інстинктивно вагу спілок і лучать ся разом.

Борба о істнованє, так само як у людий, і між звірятами спричиняє повстанє стоваришень, і взаїмної помочи. А лучать ся звірята не лише того самого рода. Як побачимо зараз на примірах, навіть цїлком ріжні.

В Середземнім морю жиє рак, **дромія** званий, о дуже короткій шийці. Він завязує спілку з губкою. Молода губка, се маленький хробачок порослий дрібними рісницями. Хробачок той лише якийсь час пливає, відтак прикріпляє ся до скали, або дна морского і до кінця житя вже лишає ся нерухомий. Звірятко се розростає ся виділюючи з себе плетені волоконця. Коли губку виймуть з моря, то в тих дірках немов білок з яйця, а в нім неначе холодець (дреглї). Отсей холодець з білком, то звірятко, а губка, то його хатина. Губка живить ся тим, що вода пажене їй до рота. Колиж губка прикріпить ся в такім місци, де мало для неї поживи, тоді гине. Щоби не гинути з голоду, губка входить в спілку з раком. Вона осідає на хребті рака, котрий хотяй повільно, все таки лазить, отже губка знаходить лекше поживу.

Але і рак має користь. Губка прикріплена на нїм розростаєсь і закриває його перед оком ріжних хижаків. А в разі небезпеки рак сильним шарпненєм позбуває ся свого їздця, се є губки, лишає її в зубах ворога, а сам утїкає.

Ще лїпші є відносини між раком а иншим його товаришем, що називає ся **цьвітань**. Є се невелике морське звірятко, що виглядає наче цилїндер (капелюх), обернений крисами до гори. Там де криса т. є. отвір, находять ся у того звірятка доокола корчливі мацки. Коли цьвітань спочиває, то стягає мацки до ямини і замикає ними отвір, колиж полює на добичу, то висуває їх з середини і тоді виглядає, як гарний цьвіт.

В мацках находить ся много маленьких жгучків, се є мішочків в скірі, що містять в собі гризучу теч. Коли цьвітань дїткнесь ними якого звіряти, тоді з мішочка випадає волокно і жалить пекучим соком, через що парить скіру звіряти, а навіть і обезвладнює.

Звіря се має за тим добре оруже до ловленя поживи, але воно мало користає з сего, бо посідає малу рухливість, отже не може так легко переноситись з місця на місце. Шукає отже рака званого **равлинець** і осідає на верху слимачої скорупи, в котру сей рак любить влазити. Рак двигає його з місця на місце і проте цьвітань находить легко добичу. Користає отже з равлинця, але равлинець відносить неменшу користь з свого їздця, бо їздець сей своїми мацками неначе списами боронить рака від приступу до него всякого ворога. Є се отже добре з'орґанізована спілка, котра одній і другій стороні приносить рівні користи. А що ті звірята добре сьвідомі сего, то доказує факт, що взаїмно себе шукають. Коли приміром рак стратить з якої там причини свого їздця, то шукає зараз другого. Лучає ся, що рак в пошукуваню за цьвітанею, знайде другого рака, що несе на собі цьвітань. Вивяже ся зараз борба на житє і смерть о її посїданє і коли побідить свого противника, забирає цьвітань на себе. Знов-же, коли слимача скорупа стане для равлинця малою, він її покидає і шукає другої, вигіднїйшої. Але не покидає свого товариша. Бере клїщами цьвітань і переносить її на нову оселю, а цьвітань, що то своїми жгучками парить ворогів, поводить ся тепер зовсім приязно. А і на відворот діє ся. Коли цьвітань стратить з якої причини равлинця, то сейчас шукає другого, щоб увійти в нову спілку.

Тепер подамо примір такої спілки між крокодилем, а невеличкою пташиною, котру Араби називають „остерігачем”. Крокодиль, се велика ящірка від 6 до 9 метрів довга, окрита на хребтї панциром з кістяних щитиків зложеним. Живе він в водах в полудневій і східній Африцї і ловить риби, трупи пливучі водою, дикі і свійські звірята, що приходять пити воду а навіть і людий. Є він отже дуже небезпечний і люди як можуть, нищать його. Боять ся його зарівно люди і звірята, а мимо того найшов ся птах, що живе з сим страшним гадом в спілцї!

До хребта крокодиля причеплюють ся пявки, та водні хробаки. Вони становлять поживу для остерігача. Також і між зубами кракодиля лишають ся кавалочки мяса, а на його ясла осідають дрібні животини. Одно і друге остерігач любить і тому заключив з крокодилем спілку.

Крокодиль вилазить з води на беріг а остерігач, що все жиє в його сусїдстві, зараз прилїтає і сїдає на хребет і забирає для себе поживу з плечий, се є пявки і инші хроби. Що більше! Крокодиль отвирає свою широку пащеку, а остерігач влїтає в ню і проходжує ся собі там, мов би то нїчо, та вибирає з поміж зубів кавалки мяса, що застрягли крокодилеви по смачнім обіді, або вечері. Річ страшно небезпечна, бо нехай кракодилеви прийде охота замкнути пащу, а птах став ся жертвою свого спільника. Може воно коли так і буває, бо крокодиль се дуже небезпечний спільник, та Бог надїлив сего птаха незвичайною обережністю і він на час уміє вихопити ся з небезпеченьства. Будь що будь, хоч остерігачеви і небезпеченьство грозить, то все таки він користає з крокодиля, бо має від него поживу. Щож птах дає в заміну свому спільникови? Навіть і богато! Він чистить крокодилеви зуби і увільняє його від всяких инших галапасів, а кромі сего віддає ще другу дуже велику прислугу. Як згадано, є се птах незвичайно звинний, обережний а передовсїм чуйний. Нїчо не уйде його уваги, все мусить завважати. Чи їде хто човном, чи зближає ся чоловік, все догляне і питомим собі криком дає знати о зближуваню ся. З того остереженя користає крокодиль і уникає нераз завдяки свому спільникови великого небезпеченьства. Але не тілько крокодиль користає з остереженя. Користають і инші звірята, що находять ся близько.

На тім примірі отже бачили ми, як два зовсїм неподібні до себе звірята лучать ся, а товчком до сего спільний інтерес. Не треба нам однак аж так далеко примірів шукати. Поглянемо на пасовиска, де худоба, конї, вівцї, воли і корови пасуть ся. Побачимо жовту плиску або „пастушку” і шпака. Чому вони там находять ся? Ото до худоби злїтає ся богато мух. Пастушка і шпак виловлюють комахи, що докучують худобі, а шпак сїдає навіть на хребет волів і там з'їдає комахи. Інтерес обопільний. Худоба достарчає птахам поживи, а птахи увільнюють їх від докучливих мух.

А ворона і наша свиня не заключають спілки? Кождий мабуть видів, як то ворона їде на хребті свині і від часу до часу нишпорить дзьобом в її хребті. Щож вона робить? Виїдає зі скіри свині всякі галапаси і тим увільняє її від хробацтва, а за те сама одержує поживу.

Наконець ще один примір спілки між чоловіком а птахом. Вправдї можна би тут зачислити всї домашні звірята: коня, корову і т. п. Але спілка ся оперта не на рівних правах, бо чоловік корову і продасть і убє; отже-ж вона йому служить, а нам ходить о спілку оперту на основі взаїмної помочи і взаїмної виміни услуг.

Під сим зглядом заслугує на увагу один африканський птах з родини дятлїв, а названий через тамошних жителїв **мороком**. Пташина се невеличка, от як наш воробець, а посїдає сю прикмету, що дуже любить мід і пчолячу черву. Тому то вишукує вона по лїсах гнїзда пчіл, що укриті в земли, або дуплах дерев. Але сам морок не в силї дібрати ся до меду, бо пчоли жалять, тому то він звязав ся в спілку з певним родом борсука, що як наш медвідь, любить мід, а нїчо собі з жала пчоли не робить, або спроваджує до пчолячих гнїзд чоловіка. І тут дуже дотепно поступає. Коли морок знайде пчоли, прилїтає до місць замешкалих через чоловіка, сїдає на відкритім місци, на дереві і починає верещати: „херр, херр, херр!” Тим криком повідомляє людий о своїм находї. Люди вже розуміють його і йдуть на лови. Коли птах побачить, що звернув на себе увагу чоловіка, летить в сторону гнїзда, присїдає від часу до часу на дереві, щоби той, хто йде за нїм, міг його здогонити, а відтак знов летить дальше. Коли вже заведе на місце, лїтає кілька хвиль над пчолячим гнїздом, а відтак ховає ся в корчі і умовкає. Се знак, що є гнїздо. Люди перешукують місце, і все находять мід. З вдячности за се лишають птахови все плястер меду. Птах дуже радий, що має мід, а люди також вдоволені.

Сї відносини птаха до людий є приміром правдивої спілки, де одна і друга сторона рівно користає і взаїмно чинить собі услуги.

Тих кілька примірів вистане, думаємо, щоб показати, як хосенними є спілки. Ба що більше! Коли нїмі звірята зрозуміли їх вагу, то о скількож більше розумні люди повинні се знати і лучити ся в гурт, щоб добути собі красшу будучність.

Добрі ради.

Як винищити швабів (караконів). В місци, де під ніч сходять ся громадно каракони, треба поставити бляшану посудину, наповнену через більшу половину водою, і обсипати її довкола землею аж по верх, щоби шваби могли легко до неї дістати ся; при посудині поставити треба сьвітло, а всяку иншу вохкість (і воду) сховати. Шваби підуть за сьвітлом, а хотячи пити, громадно полїзуть до посудини, звідки вже не дістануть ся. В кого є качки, той може їх ужити до нищеня швабів. В тій цїли треба їх на ніч лишити при сьвітлї, а певно в коротцї шваби зникнуть. Також їжак добре полює на шваби. Полишений там, де вони розвели ся, випряче їх вскорі до одного. Проти швабів є також добрий порошок з кореня дячлю (Angelica), продає ся в аптиці, в котрім розтерто олій з цебряного дерева (eucalyptus): два фунти порошку з анґелїки і пів унції ёкваліптового олійку. Сим порошком посипати місця заняті швабами, а певно вигинуть. Шваби зникнуть також і від спорошкованого бораксу, який можна дістати в корінних склепах. Вигубивши їх раз, треба вважати, коли появлять ся нові, молоді шваби з зародків полишених в шпарах. Тоді повторити котрий будь з способів, а винищенє буде ґрунтовне. Аби забезпечити ся перед сим влізливим сотворінєм на будуче, треба всї шпари старанно позакітовувати.

Чираки (боляки). Чираки творять ся по тїлї через закаженє дрібними сотворінями (т. зв. бактеріями), котрі входять до проводів підскірних, там розмножують ся і викликують ропінє, або так зване „материзованє“. Найчастійше проте дістають боляки по тїлї такі люди, котрі не дбають про чистоту тїла, або котрі через своє занятє не можуть про се дбати. Через нечистоту разом з брудом осїдають тоті бактерії на тїло і викликують боляки. Щоби ті бактерії лекше до тїла ввійшли, то скіра мусить бути трохи поранена. Тому бачимо, що боляки творять ся там, де щось скіру задирає, як приміром на карку, де чоловіка гризе ковнїр, на ліктях, на сидженю, колїнах і т. д. Також знаємо, що люди ослаблені мають менше відпорности і дістають часто боляки по тїлї (найчастійше при цукровій хоробі).

Щоби остеречи ся від таких боляків, то треба з часта купати ся, змінювати білє і взагалї дбати про чистоту скіри. Скоро уже боляк витворить ся, то можна зразу пробувати, щоби він розійшов ся; отже стараємо ся, щоби боляк скорше набрав і щоби нарва з него витекла. Щоби боляк скорше дозрів, то прикладає ся т. зв. дияхель, котрий розмазує ся теплим ножем по полотенцу і робить ся плястер. Можна також прикладати теплі оклади з ленного тїста, каші, кулеші, а дуже часто уживають у нас теплу печену цибулю. Також роблять часто всїлякі мішані маси з тїста, молока і меду, але то не має ніякого особлившого впливу. Ходить лиш о се, щоб боляк огрівати, аби він скорше дозрів. Найлїпше тримає теплоту тїсто з ленної муки. Зрілий вже боляк можна дати собі протяти лікареви, щоби нарва з него як найскорше вийшла і завинути його чистенько. Можна почекати також аж боляк сам пропукне. Тоді треба його чистими руками витиснути, прополокати карболевою водою і рівнож чисто завязати. Найлїпше уживати до перевязки чистої аптичної вати Брунса. Звертаємо увагу, що при великім недбальстві може наступити навіть і з найменшого чирака тяжке закаженє крови. Проте не треба собі чирака легковажити і кождий відповідно лїчити.

Постріл (подвиганє). Біль в крижах походить найчастійше від спаня на вогкій земли, раптовного звороту (скрученя) тїла, від заскорого піднесеня тягару під силу. Називаємо ту слабість також подвиганєм. Треба мастити крижі спірітусом камфоровим, робити оклади з відвару дрібного сїна (так званого солодкого сїна з цьвітом) або з вівсяної соломи. Оклади ті мають бути горячі. А коли їх прикладає ся, то треба конче лежати в ліжку. Дуже добре робить також суха парня (лазня), а скоро парні в місци нема, то можна собі легко самому в дома зробити. Баняк води розігріти до кипячки і підставити його під стільчик, а ще лїпше під плетене крісло, на котре треба сїсти, роздягнувшись і обгорнути ся широкою плахтою, як би мішком, від шиї аж по землю так, аби не продувало. Щоби витворити більше пари, треба докидувати до баняка розжарене в печи камінє (осторожно, щоби не попечи хорого. Камінь поволи до води вкладати, щоби вода не прискала). По такій парні положити ся зараз до ліжка, добре вкрити ся і порядно впріти. Підчас впріваня не пити нїчого холодного, лише теплу гербату найлїпше з липово цьвіту. При тяжких болях поставити на крижі кілька сухих баньок, або малі горнята, як то звичайно люди на селї роблять, або замість баньок, можна поставити 6 до 10 пявок.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники органїзують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релїгійні віровання	20
Русько-анґлїйський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стрілай на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унїя в Америцї	20
Які то є люди на земли, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папір листовий з вінєтами, оден	2

Молитвенники і книжки богослужебні та релїгійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб души	60
Хліб души, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг души	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Души	80
Зборничок	55
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Души	1.80
Хліб Души, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Души	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими букв.	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

--Григорій--
Кунашевський
Член Р. Н. Союза.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН: Nr. 887. Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЮ ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відїхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбурґ, Бремен, Ротердам і Антверпен.

Живучим подальше від Ню Йорку, заздалегідь замовляємо місця на шифах, як і наші агенти встрічають пасажирів на стаціях (depot) в Ню Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як также і про їх багажі і нічліг.

ВИСИЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СЬВІТА, скоро, точно і тано. Міняю гроші на старокраєві, на американські після найнизшого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре знаного, авторизованого аґента і високо кавціонованої Руської Аґенції в Ню Йорку. Хто має замір їхати до старого краю, або спровадити кого до Америки, нехай удасть ся до мене, я всім ручу за найліпшу услугу. Прошу Пов. Членів Р. Н. Союза звернути на се увагу.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Надзвичайна спосібність!

Дармо!

Купіть у нас за $6.00 найлїпшого тютюну до папіросів і виберіть собі презент з слїдуючих предметів: 1. Найновійший імпортований **фоноґраф** з великою нїкльованою трубою і рекордами, який грає гарно й виразно усяку музику і пісні. Кождий може мати в своїм мешканю концерт. 2. Красна **гармонїя** з славної німецької фабрики з нотами і вказівками. 3. Гарний столовий, нїкльований **годинник** з музикою, що грає за кождим разом 10 мінут. 4. Грубо волочений дамський або мужеський **зиґарок**. 5. **Століовий сервіс** в краснім пуделку: 6 ножів, 6 вилок, 6 великих і 6 малих ложок, 1 ніж до масла і 1 ложочка до цукру. — За наш презент хочемо, аби Ви поручали нашу фірму Вашим знакомим. Пришлїть нам на задаток 50 центів марками, а ми зашлемо Вам 40 пуделок тютюну 4-ох родів за $6.00 і вибраний Вами презент. Решту $5.50 заплатите по відібраню товару. Кому сей товар не подобає ся, може його не приняти. — З Канади і инших країв просить ся присилати 6.00 долярів відразу.

English Asiatic Tobacco Co., Dept. Л., 115 E. 7th Str., New York City.

ЕКСПРЕСОВІ ШИФИ ДО ГАМБУРҐА, БРЕМИ, РОТТЕРДАМУ і АНТВЕРПІЇ! ЦІНА 21 ДОЛЯРІВ. НЕ ПЛАТІТЬ БІЛЬШЕ! ШКОДА ГРОША! ЛИШ НАПИШІТЬ ДО НАС!

21 долярів шифкарти до старого краю. — Панове! Їдьте на 11-го і 25-го цьвітня. Тоді прогулька до краю! Осібні кімнати! Домовий харч. Великі вигоди. Даємо нічліг. Відставляємо баґаж. Чекаємо на стації. Виробляємо вільність границї. Даємо несподіванки в дорогу. Шлїть задаток 3 доляри або пишіть по інформації. Спробуйте! Швидко!

$26 ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $26. — УВАГА: Може маєте за мало гроший? Єсли так, то напишіть зараз. Дамо спосіб і раду, як за кілька лишень долярів поїхати до краю на найлучших шифах при кількагодиннім занятю — Телефонуйте: 3459 Rector.

AMERICA EUROPA CO., 2 Carlisle Str., NEW YORK, N. Y.

ОЩАДНІСТЬ ДЛЯ КУРЦІВ.

В нинїшних часах ощадність є конечна для кождої людини. З тої причини усі курці старають ся дістати як найлучший ґатунок тютюну за найдешевшу цїну. Таким власне тютюном, з чистим, богатим і знаменито приправленим запахом є знаний від давна і улюблений всїми курцями „Bull" Durham. Продаеть ся його по всїх тютюнових крамницях в гарних муслїнових мішочках, кождий по 5 центів. В тим 5-центовім мішочку є тютюну на 40 папіросів; отже за одного цента вісїм папіросів. Чи можете подумати собі більшу ощадність? — Уживайте сего тютюну до файок або на папіроси і тямте, що „Bull" Durham се свого рода специяльність а крім того щадитель гроша.

Вже ся одна обставина сьвідчить наглядно, що сей тютюн є найліпшим з поміж всїх инших на сьвіті.

Правдивий

"BULL" DURHAM

ЄСТЬ ЗАГАЛЬНО УЖИВАНИМ ТЮТЮНОМ ДО ЛЮЛЬКИ І НА ЦИГАРЕТИ. МОЖЕТЕ СРКУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ТЮТЮНУ, НАХОДЯЧОГО СЯ В ОДНІМ 5-ЦЕНТОВІМ ПОЛОТНЯНІМ МІШОЧКУ. „БУЛ ДОРГЕМ" ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ПОЛОТНЯНІМ МІШОЧКУ МОЖНА ДІСТАТИ УСЮДИ ЗА 5 ЦЕНТІВ.

Пачка цигаретових наперцїв дає ся даром.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO CO.
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

Читайте з увагою!

Тільки 50 долярів доплатите за 2500 квадратових стіп доброї землї.

Тільно 50 дол. 100 фабрик довкруги тих лот. **Тільно 50 дол.**

Не занедбуйте нагоди. Коли хочете полїпшити свою долю, аби скорше замешкати у своїй хатї.

Компанія на Ваше жадане виставить Вам дім на малі місячні сплати. Де є робота, там є хлїб. Тільно 40 мінут до Ню Йорку.

Тут є девять квадратів; вставте в кождім квадраті по однім числї від 1 до 9 в сей спосіб, щоб на кождий бік по доданю вийшла сума 23. Хто се зробить і пришле нам, дістане 2500 квадратових стіп доброї землї, на рівнині, в гарній околиции.

Посеред наших лотів находять ся фабрики, переходить желїзниця і трамвай. Не відтягайте ся, лиш пишіть сейчас, позаяк роздамо таких 55 лотів по 50 долярів.

Пишіть по мапу, а хто мешкає близько, нехай прийде особисто до нашого офісу, а ми з кождим поїдемо і покажемо його лоти, позаяк єсьмо переконані, що всякий, хто побачить ті лоти на місци, схоче купити їх більше.

Наш офіс відчинений щоденно від год. 9-ої рано до 5-ої пополудни, а в неділї від 10-ої до 1 ої пополудни. — Компанія дає зелїзничі тікети на переїзд туди і назад. — Пишіть на адресу:

Paul Dinda, Room 117, 25 CHURCH ST., N. Y. City.

ЗЕМЛЯКИ!

ПОЩО МАЄТЕ ДОВШЕ ТЕРПІТИ? МИ ВАС ВИЛЇЧИМО З УСЇХ НЕДУГ

наколи явите ся особисто в нашій канцелярії, де находять ся специялїсти від всяких недуг, а переважно мужеських, як сифіліс, трипер та инші слабости крови, а головно сифілїстичні рани.

Наколи не можете явити ся особисто, то опишіть подрібно Вашу недугу і коли вона дасть ся вилїчити позаочно, то ми Вам вишлемо найліпші ліки по найдешевшій цїні.

Наш аптикарський відділ находить ся під управою опитних провізорів та поручає землякам слїдуючі, загально знані ліки:

Проти ревматизму	$2.00	Проти онанїзму	5.00	Проти жолудкового катару	1.50
На поріст вусів „Усатин"	1.00	Проти лихорадки	2.00	Проти катару носа	1.00
На поріст волося	1.50	Проти сверблячки	1.50	Проти болю горла	1.50
Проти прищів, вугрів	2.00	Проти ломаня костий	1.50		

Краска до фарбованя волося для мужчин і жінок, привертає посивівшому і споловілому волосю природну барву. **Цїна 2.00 дол.**

Радимо нашим другам купити собі у нас

ДОМАШНЮ АПТИКУ

поручану лїпшими лїкарями і обіймаючу усї ліки та першорядні средства необходимі для першої помочи. Цїна 4.00 дол. — Приходіть або пишіть на адресу:

Russo-Polish Medical Help 56 RIVINGTON ST., NEW YORK.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болїв ревматизму і невральґії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у" в хвилї, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лїк має запевнену постійну славу від 43 лїт. Уживають його скрізь по цїлім сьвітї, а дістати його можна у всїх друґсторах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруженя мускулів, звихнень, болїв в суставах, в боцї і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руськім язицї находить ся в кождій коробцї.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслїдувань. Правдивий Pain-Expeller находить ся тільки в такій коробцї, яка тут представлена на образку.

Сей лїк виробляють

F. Ad. Richter & Co.
213—215 Pearl Str., New York City

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає каричі на весїля, крестини і всякі другі забави.
115 Ave. A.,
NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY 276 First Ave. cor. 16

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випожичає ріжні українські і иньші костюми на представленя і характеризує по низьких цїнах. Замовленя принимає що найменше на 8 днів перед представленем.

R. J. GLICK Аґент асекурацийний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING

(15—30)

SHAMOKIN, PA.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00.

Надвишка і нерозділені зиски $100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні мони ордери, драфти і пересилає гроші до всїх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 лїт і виносять тепер около **$500.000.00.**

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвисше забезпеченє $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи пересланя до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш.

Я зложив в державній касї як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе то робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиції курсу і цїни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Найвисше забезпеченє $100,000.00

Я лїчу людий аби були вилїчені.

Моя довголїтна практика і знанє на Ваші услуги. Всі тайні недуги: утрата животности, розширенє, стисненє, заказженє крови, утрата, висушенє, пропуклина, гемороїди, слабости нирок і міхура. Лїчу тревало, по умиркованій цїні.

Порада даром. Прийдїть і огляньте анатомічний музей та зобачте чоловіка в здоровлю і в хоробі. Вступ вільний. Затямте, що я лїчу людий аби були вилїчені в делеко коротшім часі як хтонебудь инший.

Dr. WARD, 417 6th Avenue, близько 25-ої улицї.

NEW YORK, N. Y.

Години: від 9. до 8., в неділї від 10. до 2.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші шіфкарти на експресових і почтових кораблях до Гамбурґа, Бремн, Антверпії, Ротердаму, Лїбави і Лїверпулю. Услуга знаменита, харч обильний, подаваний чотири рази денно при накритих столах. Окремі фамілїйні каюти для родин. Як хочете їхати до краю або спровадити когось сюди до себе, то пишіть на нашу адресу або приїдьжайте на депо в Ню Йорку і зателефонуйте до нас „493 Orchard“, а ми вишлемо по вас сейчас свого урядника. Нічліґ у нас безплатний аж до відїзду корабля. Висилаємо гроші до всїх частей сьвіта після найнизшого денного курсу. Міняємо гроші на корони, рублї і марки. Голосїть ся на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

ПОТРІБНО ЛЮДИЙ!

Ми платимо 20 долярів тижнево аґентам, котрі продають наші золоті, срібні і ніклеві годинники і ланцушки своїм приятелям і другим на місячні сплати по $1 і $2 місячно. Ми потребуємо подорожуючих аґентів, котрі ходилиб в міста до міста, а також аґентів льокальних в тих містах, де мешкають. Аґентам, що працюють через цїлий час для нас платимо $20 тижнево а $8 таким, що працюють тільки вечером, по своїй роботї.

Зголошуватись можуть тільки чесні і тверезі мущини. Напишіть чим тепер занимаєтесь.

NORTH AMERICAN SALES CO.
Box 954, Dept. 182, New York.

Европейська адвокатсько-нотаріяльна і військова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процеси ґрунтові, спадкові і грошеві, стягаємо залеглі рати і переводимо в краєвій табулї всякі документи, нотаріяльні акти, повновласти, контракти купна і продажи. Тестаменти; скрипти; довжні декларації і спадкові, потверджені цїс. корол. ґенеральними Конзулятами. Виробляємо урядовою дорогою асентерункові подання та увільнення від військових вправ та маємо самих найлїпших адвокатів, що заступають наших клїєнтів. Всякий у нас споряджений документ, має правну важність в старім краю. Їдучим до Росії виробляємо пашпорти для вільного переїзду через границю. Порада даром. Голосїть ся або пишіть в всякій справі: **D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.**

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Даром $100.00 Даром!

Заберіть ся до працї і виграйте 100.00 долярів!

Кожда повнолїтна особа, яка пришле нам вірно уставлені ті числа, так, щоби на всї сторони випало 15, — дістане від нас чек на 100 долярів, який приймемо як часть заплати на лоти в гарнім містї Dunellen, N. J., де є богато фабрик всїлякого рода, і де дуже легко о роботу а заробітки суть добрі. Рівнож на жадане кождому побудуємо дім. Тому, коли хочете зробити добрий бизнес, не зволїкайте, позаяк тільки перших 25 осіб дістане від нас сю надгороду; заберіть ся отже до працї і постарайте ся виграти 100 00 долярів.

Відповідь прошу післати або особисто зголосити ся до:

Equator Realty & Improvement Co.
Room 605, Department S.
140 Liberty St. New York, N. Y.

Прищі, вугри, короста,

плями а також всякого рода викиди на лици тїлї, щезають раз на все від пастильок „AKNOL“. Є то внутрішне средство, очищуюче кров зовсїм в дуже коротким часї, а як відомо всї оприщеня і з'огидженя тїла походять з нечистоти крови. Не порівнуйте наших пастильок з мастями, котрі приносять поміч лише хвилево. Пастильки „Aknol“ увільнять Вас раз на все — на цїле житє — від поганих прищів, корости і инших плям. Тисячі подяк, тисячі похвальних листів, тисячі задоволених костумерів можемо представити кождої хвилї. Але се не вистарчить, о доброті пастильок „Aknol“ треба самому переконати ся. Звернемо гроші що до цента єсли Вам не поможуть! Длячогож ходити з прищами та з'огидженим лицем. Пощо бути посьміховиском? Пришлїть $1.50 а ми сейчас вишлемо 100 пастильок „Aknol“ якраз тільки, кілько Вам потреба до очищеня Вашої крови. Не відкладайте сего на завтра. Вложіть сейчас $1.50 до коверти і вишлїть реджістровано на адресу:

„Aknol Remedy Co.“, Dpt. B.
330 E. 15th Str., New York, N. Y.

На сплати по $1.75 місячно.

30-ть доляровий годинник на сплати по $1.75 місячно.

Пішлемо вам на 3 місяцї на кредит для проби солїдний і дуже гарний 14 каратовим золотом наповнений (gold filled) годинник та письменну ґаранцію на 20 лїт, з знаменитим механізмом, як рівнож чудовий ланцушок і брельок, за що числимо всего лиш 30 долярів; як годинник випробуєте, тодї будете нам платити по 1.75 долярів місячно. Пишіть по інформації до:

American Watch Co.
343 E. 9th Str., New York, N. Y.

Перший Кишенковий РУСКО-АНҐЛЇЙСКИЙ І АНҐЛЇЙСКО-РУСКИЙ СЛОВАРЕЦЬ

обнимає 80.000 виразів 208 сторін дрібного друку з граматикою, азбукою друкованою і писаною і що найважнїйше з вимовою анґлїйських слів.

Формат Словарця такий, як бачите на образку, оправлений в мягоньку скірку, оздоблений гербом України і золотим витиском.

Є ТО ПЕРШЕ І ОДИНОКЕ ВИДАНЕ В РУСКІЙ МОВІ.

Словарець є тим конечний для кождого Русина, що дасть ся носити завсїгди в кишени, а щоби скоро знайти потрібне слово, на те є поазбучний реґістер так в руській як і в анґлїйській части.

Цїна словарця 75 центів.

Для аґентів добрий опуст.

Замовляйте у Видавництва під адресою:

Ruska Knyharnia
850 Main Str., Winnipeg, Man.
CANADA.

РОЗВЕСЕЛІТЬ СВОЮ ХАТУ.

На сплати по 10 центів денно.

Хто обовяже ся платити по 10 центів денно, сему пішлемо на кредит сей гарний, маючий сильні і чисті тони ґрамофон на плити. До ґрамофону додаємо 12 кусників руських пісень, маршів, вальців, польок, розмов і т. п., які кождий може вибрати собі сам після катальоґу. Пишіть сейчас по катальоґ і інформації, залучаючи марки на відповідь.

ADELA CREDIT CO., DEPT. R.
422 East 72-nd Street, New York, N. Y.

Даром сто долярів.

Випишіть числа в квадратиках так, щоби додані дали число 35. Всїм тим, що дадуть трафні відповіди, замо кредитовий цертифікат на $100, котрі зачислимо як виплату при купні одної гарної в сухім положеню фарми 10.000 стіп квадратових великої, положеної в Malaga, N. J., де денно затримує ся майже сто поїздів. Лише кілька миль від Філядельфії. Цїна фарми $139. Хто розвяже загадку, лїстане фарму за $39, котрі можна сплачувати в місячних ратах по $4. — Відповіди посилайте на адресу:

MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO.,
304 Broadway Dept. S. New York, N. Y.

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цнт. денно.

Наколи зобовяжете ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит сей прехороший ґрамофон плитовий, враз з 12 кусниками пісень, польок, вальсів і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації і катальоґ рекордів, залучуючи марки на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
Dept. Z., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ШАНОВНА КОМПАНІЄ!

Так ґрамофон як і рекорди дістав я в добрім станї, за що складаю Вам сердечну подяку. Рати буду старати ся скорше сплатити, позаяк не знаю ніякої лїпшої і веселїйшої розривки, як через Ваш гарний ґрамофон. Ще раз сердечно Вам дякую. Жичливий Л. Залїсський, 142 Dale str., Muskegon, Mich.

Подібні листи одержуємо від кождого костумера.

12 КВАРТ ЛІКЕРІВ $2.00.

Екстракти на рум, сливовицю, горівку, джін, житнївку, коняк, гірку горівку, бенедиктинку, та всякі инші роди, які забажаєте. Лікери зроблені з тих екстрактів суть чисті та найлїпшої якости.

ЕКСТРАКТИ ДО ЗРОБЛЕНЯ 30 КВАРТ ЛІКЕРІВ ЗА 4.00 ДОЛ.
„ „ „ 50 „ „ „ 6.00 „

Ті низькі цїни суть лиш на короткий час, щоб познакомити загал з сими знаменитими екстрактами. Тому ордеруйте сейчас. Висилаємо у кожде місце. Заордерувавши більшу скількість можете сї екстракти легко відпродати за подвійну цїну вашим приятелям.

Пишіть до:

SLAVONIC IMPORTING CO., 209 9-th Ave., NEWYORK, N.Y.

Всякий повинен сам подбати о свою розривку купуючи ґрамофон ВИКЛЮЧНО НА СЬВЯТА!

Продаємо наш припас ґрамофонів по знижених цїнах:

20 доляровий грамофон	з 6-ма	подвійними рекордами	за	$13.45
25 „ „	з 8-ма	„	„	16.25
30 „ „	з 10-ма	„	„	18.25
35 „ „	з 12 ма	„	„	19.25

Пішлїть нам $5.00 а ми пішлемо Вам котрунебудь з повисших машин. Решту доплатите по одержаню товару.

Великий вибір українських рекордів власне щойно одержалисьмо. — Наш склеп відчинений в будні дні і недїлї до 10-ї години в ночи. — Великий катальоґ даром.

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.
196 E. HOUSTON STREET, 101 ESSEX STREET, NEW YORK, N. Y.

Лише $1·50 місячно!

Єсли можете платити $1.50 місячно, то пішлемо Вам сейчас на кредит гарний 14-каратовий позолочуваний (gold filled) годинник о трех ковертах з писемною ґарантією на 20 лїт, а також красний ланцушок і дармовис.

Цїна того годиндиника з ланцушком і брельоком виносить $26.00. Зараз не жадаємо гроший, лиш пишіть по ілюстрований катальоґ, долучуючи марки на відповідь.

COLUMBIA WATCH CO., Dpt. R.,
403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

D 76

ЛИШ 15 ЦЕНТІВ ДЕННО!

Почислїть кілько платите денно за карп а переконаєте ся, що пересїчно по 15 центів на день. Тими грішми можете легко виплатити за пару місяців гарний ровер і їздити на нім до схочу.

Даємо на сплати по 15 центів денно гарний, сильно збудований ровер разом з усякими приборами і наукою їзди.

Не шлїть на разї ніяких гроший тільки марки по катальоґ і інформації.

Liberty Commercial Co.
343 E. 9th Str. New York, N. Y.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсїдатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсїдатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2153 КВІТ $374.00
на триста сїмдесять чотири долярів, котрі п. Анна Глистяк отримала як посмертну запомогу по мужу Іванї з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.

Ратнавиця 7-го марта 1912.
Анна Глистяк.

Сьвідки:
Даниїл Бардун,
Семко Білас.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америцї. Відділ 78.

Ч. 2166 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Марія Башнянин отримала як посмертну запомогу по мужу Ільку з Головної Каси Руського Народного Союза в Америцї.

Брусно старе 26 лютого 1912.
Марія Башнянин.

Сьвідки:
Николай Процович,
Любицкий Гринь.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америцї. Відділ 260.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ДЕРРИ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрест. від. 227 повідомляє усїх тих своїх членів, що не можуть особисто платити своїх вкладок, аби посилали ґроші, виписуючи Мони Ордер або чек на імя касієра: Nestor Kurczak, Derry, Pa. і посилали його до секретаря: Peter Woytow, Box 356, Derry, Pa. Хто довжен до Бр. більше як за три місяцї і до дня 1-го цьвітня с. р. не вирівнає свого довгу, зістане вичеркнений з Бр. і з Р. Н. Союза. — П. Войтів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, зорґанїзоване дня 24-го грудня 1911 принимає нових членів і членкинь через три місяцї без вступного, т. є. цьвітень, май і червень. Місячна вкладка виносить 40 цнт. від члена а 25 цнт. від членкинї. В разї недуги член побирає $6.00 тижнево, а членкиня $3.00 і доктора безплатно. Мітінґи Тов. відбувають ся в другу суботу по першім в Tompkins Square Hall, 134 E. 7 ул. — Йосиф Крицун, предс., Михаіл Латишевський, секр., Олекса Хомий, касієр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й., Бр. сьв. Йосафата, від. 217 повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 31. марця 1912 р. в парохіяльній гали, пів до третої години по полудни. На той мітінґ мусить кождий член явити ся, бо суть важні справи. Неявивші ся члени підпадають карі 50 цнт., а урядник 1 доляра (крім тих, що суть по плейзах). — Василь Пакула, секр. 23 Kohlman St., Rochester, N. Y.

НОРТ ТОНАВАНДА, Н. Й. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 88, повідомляє, що дня 14. цьвітня о годині 4. по пол. відбуде ся квартальний мітінґ, на котрім мають явити ся всї члени під карою: урядник 1 дол., а член 25 центів; також запрашаємо нових членів, аби зголосили ся, а будуть без жадного вступу приняті до Братства а до Р. Н. Союза після статута. — Теод. Ворко, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Вол., від. 65, повідомляє всїх членів місцевих і замісцевих, що місячні мітінґи відбувають ся в кожду другу суботу по 1-ім, тільки не в гали Василя Левчика, 48 Вашінґтон тільки почавши від першого цьвітня в гали James Byrne 824 Pearl St., Elizabeth. Просить ся, щоби кождий член прийшов на мітінґ, бо котрий не явить ся, підлягає карі. — М. Сенко, пр., М. Процан, кас., С. Бобер, секр.

АКРОН, ОГАЙО. Основало ся тут нове братство Сошествія сьв. Духа. На початок приступило до братства 25 членів а до Руского Народного Союза 14 членів. Братя Русини! Єсть тепер добра нагода для кождого Русина, живучого на тім плейзї, і по сусїдних плейзах, то є в Барбитон, Кентон, Кенморн і Бостон Міл, Огайо забезпечити ся на випадок недуги або смерти. Братство в тім місяцї принимає без вступного. Братство платить тижневої запомоги пять долярів. Уряд Братства є слїдуючий: Остафій Пируцький, пр.; Стефан Сивик м. пр.; Антоній Перуцький, кас.; Томаш Буковський м. кас.; Роман Гайвий, секретар; Стефан Гайвий, заст. секр. Зі всіми справами що до Братства і Р. Н. Союза удавайте ся до секретаря, Романа Гайвого 576 S. Broadway, Akron, Ohio і до предсїдателя: Остафій Перуцький, 386 S. Broadway або до місцевого орґанїзатора: Яків Кульчицький Box 88 Barbeton, Ohio.

ПОДЯКА.

Сим посьвідчаю, що я получила з каси Русько-Народного Союза 1000 долярів, як посмертну запомогу по моїм мужу, бл. п. Анитію Телех. За точне і скоре виплаченє менї належитости, складаю сердечну подяку так гол. Урядови як і всїм членам Р. Н. С.

Анастазія Телех, вдова.
Олифант, Па, 13-го марця 1912.
Сьвідки:
Юрій Хиляк,
Андрей Гаврилляк.

ПОДЯКА.

Сим посьвідчаю, що получилам з каси Руського Народ. Союза 1825 корон, як посмертну запомогу по моїм мужу, бл. п. Іванї Глистяку, забитім в Америцї. За скоре виплаченє складаю сердечну подяку. А до вас, Братя і Сестри Русини відзиваю ся: горніть ся всї до того Руського Народ. Союза, забезпечайте ся на случай нещастя в тій одинокій, щироруській орґанїзації, котра виплачає за 1.00 доляра місячної вкладки 1000 долярів; єсли би мій муж не був належав до Р. Н. Союза то була би велика біда коло мене, бо на його виїзд до Америки тілько затягнуло ся довгу, що булиб ґрунт продали; а так я получила ґроші то і довг зістав заспокоєний та і для сиріт по небіщику дещо позістане.

Ратнавиця, 8. марта 1912.
Анна Глистяк.

Сьвідки:
Даниїл Бардун,
Семко Білас.

Wheeling, W. Va.

Братство сьв. Івана Хрестителя устроює в суботу, дня 13-го цьвітня с. р.

БАЛЬ

в Сокольнї, 45 Вуд стріт. Буде також **виграва годинника** за той сам тікет. Тікет коштує 25 цнт.

Просимо всїх Русинів і Русинок, щоби прибули на наш баль як найчисленнїйше. За добру забаву ручить

Балевий Комітет.

За стараньем Тов. Український Кружок в Нюарку, Н. Дж. відограєсь театральнє представленє

„СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ"

народна оперета в 3 ох діях,

в суботу, дня 13 го цьвітня 1912 р., в Польській Народній Гали, 48 Beacon Str., Newark, N. J.

Початок о годині 7-ій вечером

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Запрошуємо всїх нюарських Русинів і Русинок на се сьвято. 13—15

Товариство „Запорожська Січ" відділ 206 Р. Н. Союза в Woonsocket, R. I. уряджує аматорське представленє

„Неудапось"

в суботу, дня 30-го марця 1912 р., в гали 34 Main Str. (де було перше богослуженє).

Початок точно о годині 6.30 вечером.

Вступ від особи 25 цент.

На се представленє запрошує ся всїх Русинів як і чужинцїв з Вунсокет і з околицї до як найчисленнїйшої участи. Комітет.

ПОЗІР! БРАТЯ УКРАЇНЦІ!

Руське Товариство „Тисьменица", від. 144 Р. Н. Союза, устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в пятлїтну річницю свого основання

в Hemington Hall, 214-16 2-nd St. (між Ave. B і C).

в суботу, дня 13-го цьвітня 1912 р.

Тож просить ся Братів і Сестри, щирих Українцїв, щоби прибули на наш Баль, а разом забавимо ся і засьпіваємо народних пісень. Нехай між нами любов воскресає.

Початок балю о 7. год. вечером.
Вступ тілько 25 цнт.
Прибудьте, а не пожалуєте!
За добру забаву ручить
Комітет.

Пошукую свого брата Івана Бабія, перше перебував в Providence, R. I. Хто би є нім знав, нехай зголосить ся на адресу: W. Babel, 278 Priteberd Ave., Winnipeg, Man., Canada.

Пошукую свого брата Семка Зарембу в дуже важній справі. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Pawlo Zaremba, Northampton, Pa.

КОНКУРС.

Від 1-го цьвітня с. р. потрібно дякоучителя для руської греко-католицької парохії в Allentown, Pa. Конечне условє: учити хоральний сьпів. По близші інформації удаватись на адресу: Rev. N. Dmytrow, 803 Front Str., Allentown, Pa.

Іспитований дякоучитель, жонатий, з красним голосом (баритон-тенор), маючий 10 лїтну дякоучительську практику, уміючий знаменито вести церковний і сьвітський хор, провадити школу дітий і неграмотних, режисер театральних представлень, концертів, вечерків і т. д., глядає посади. Alex. Lawriw, 21 Van Buren Str., Troy, N. Y.